

Gorenjski Glas

TOREK, 17. MARCA 2009

Leto LXII, št. 21, cena 1,35 EUR, 19 HRK | ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK | ČASOPIS IZHAJA OB TORIKH IN OB PETKIH | NAKLADA: 22.000 IZVODOV | WWW.GORENJSKIGLAS.SI

V Železnikih odpirajo zdravstveni dom

Zdravniki naj bi v prenovljenem zdravstvenem domu, ki ga je poškodovala predlanska poplava, začeli delati v ponedeljek. Odprtje bo 27. marca.

ANA HARTMAN

Železniki - Jutri bo minilo leto in pol od katastrofalne poplave, ki je najbolj prizadela Železnike. V tem času je občina končala prenovu v ujmi močno poškodovanega zdravstvenega doma na Ravnici, ki ga bodo slovesno odprli prihodnji petek, 27. marca. "Potekajo le še zaključna dela. Izvajalec Zid grad Idrija je odpravil tudi pomanjkljivosti, ki jih je po-

kazal tehnični pregled. Pridobili smo tudi že uporabno dovoljenje," je pojasnil župan Mihael Prevc. Opremljanje prostorov že poteka, zdravniki, ki so po ujmi zdravstveno oskrbo izvajali na nadomestni lokaciji v župnišču v Selcih, pa se bodo v prenovljeni zdravstveni dom selili ta konec tedna. V novih prostorih naj bi pričeli delati v ponedeljek.

Investicija je vredna 1,5 milijona evrov, pokrili pa jo bodo

s šeststo tisoč evri, ki so pritekli na humanitarni račun za zdravstveni dom, dvesto tisoč evri s splošnega humanitarnega računa in dobrimi šeststo tisoč evri iz državnega sanacijskega programa. V pritličju bodo štiri splošne ambulante in lekarna, v prvem nadstropju fizioterapija, patронаžna služba ter otroška, ginekološka in zobne ambulante, izkoristili pa so tudi mansardne prostore, kjer bo med drugim sejna soba.

Leto in pol po katastrofalni poplavi so v Železnikih končali obnovo zdravstvenega doma.

Ob nakupu nad 40 €
v Supermarketu Planet Kranj vam podarimo
kupon za dunajski zrezek in pomfri!

tus

ZASTONJ KOSILO

restavracija **tus**

Akcija velja od 13. 3. 2009 do 21. 3. 2009.

Kuponi so unovčljivi v Restavraciji Planet Tuš Kranj
od 23. 3. 2009 do 29. 3. 2009.

Spomladanska ponudba
**POTROŠNIŠKIH
KREDITOV**
Je tokrat več kot
UGODNA.

Gorenjska
Banka

97.
GLASOVA PREJA

**Kako bomo (pre)živeli v
globalni informacijski dobi**

Prof. dr. Zdravko Mlinar je eden od utemeljiteljev sodobne slovenske sociologije, s svojim delom je dosegel čast akademika, rednega člana SAZU. Njegova specialnost je prostorska sociologija, v zadnjem času se posveča pojasnjevanju sprememb v vsakdanjem življenjskem okolju in kritično izpostavlja, kje zaostajamo v razvoju. O delu in bivanju v globalni informacijski dobi se bo z njim pogovarjal publicist Miha Naglič.

Preja bo v Galeriji Krvina v Gorenji vasi,
v četrtek, 19. marca, ob 19. uri.

Prosimo vas, da svojo udeležbo najavite Gorenjskemu
glasu na tel. 04/201 42 00 ali na elektronski naslov
info@g-glas.si ali Galeriji Krvina na tel. 04/510 73 00.

21 GORENJSKA

**Spravlljivo o sosedih
doma**

Podjetju Geos, ki naj bi gradilo dom za starejše v Žireh, zaradi nasprotovanja sosedov še ni uspelo pridobiti gradbenega dovoljenja. Dogovor o gradnji je nujen, so ugotovljali na seji občinskega sveta.

ZDRAVJE & LEPOTA

**Klopne bolezni puščajo
trajne posledice**

Najnevarnejši bolezni, ki ju prenašata klop, sta klopni meningoencefalitis in lymfska borelioza. Za prvega zdravlilo ne obstaja, možno pa se je cepiti proti njemu. Vsako kožno rdečico, ki se pojavi šele nekaj dni po vbodu klopa, je treba pokazati zdravniku.

EKONOMIJA

**Kupci Alplesa vse bolj
nelikvidni**

Na domačem trgu se podaljšujejo plačilni roki pri izvozu na vzhod pa vse bolj občutijo nelikvidnost. Če se povpraševanje po njihovih izdelkih ne bo zmanjšalo več kot za desetino, kolikor tudi načrtujejo, odpustitve delavcev ne bo potrebno.

ZADNJA

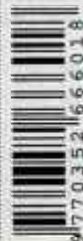
**Odločno proti gradnji
blokova**

Družba Spekter Invest namerava med Domom krajanov in Korbarjevo ulico na Primskovem zgraditi 61 stanovanj. Vrhovno sodišče je po pritožbi krajanov odpravilo lokacijsko dovoljenje in upravni postopek vrnilo na začetek.

VREME

Danes bo delno jasno
z občasno zmerno oblačnostjo.
V sredo bo precej jasno. V
četrtek bo pretežno oblačno,
ponekod bo rahlo deževalo.

-2/12 °C
24 jutri: precej jasno

Slovenec župan Železne Kaple

JOŽE KOŠNJEK

Kranj - Franc Jožef Smrtnik iz Kort je za 15 glasov premagal socialdemokrata Harald Kogelnika. Na Koroškem je bil v nedeljo drugi krog volitev županov, ki je prinesel veselje tudi Slovincem na Koroškem. V Železni Kapli je bil za župana izvoljen dosedanji občinski odbornik Franc Jožef Smrtnik iz znane Smrtnikove družine iz Kort. Kandidiral je na Enotni listi in za 15 glasov premagal socialdemokrata Harald Kogelnika, ki je bil v prvem krogu boljši od Smrtnika. Franc Jožef Smrtnik je tudi izvrsten pevec, saj je skupaj s tremi brati in bratrancem član kvinteta Bratje Smrtnik. Smrtnikova izvolitev za župana je

zagotovilo, da bo Železna Kapla z okolico ostala še naprej eden od najtrdnjših stebrov slovenstva na Koroškem. Novega župana je dobil tudi Celovec. Dosedanja župana Harald Scheuchherja bo nasledil član Haiderjevega zavezništva za prihodnost Avstrije Christian Scheider. Manj zadovoljni so v Bilčovsu. Dosedanja Slovincem in dvojezičnosti zelo naklonjena socialdemokratska županja Stefanie Quantschnig prepušča županstvo Manfredu Maierhoferju, ki je bil do letošnjih volitev tudi socialdemokrat, vendar je šel na volitve s svojo listo. Socialdemokrati so v Bilčovsu vladali skoraj štiri deset let, njihov najbolj znani župan pa je bil Hanzl Ogris, po domače Miklavž.

Nasilju se je treba upreti

Vlada je sprejela resolucijo o nacionalnem programu preprečevanja nasilja v družini 2009-2014.

DANICA ZAVRIL ŽLEBIR

Ljubljana - Gre za strateški dokument, ki določa cilje, ukrepe in ključne nosilce politik za preprečevanje in zmanjševanje nasilja v družini v prihodnjih petih letih. Temeljna cilja sta povezati ukrepe različnih resorjev in zagotoviti učinkovite dejavnosti za zmanjšanje nasilja v družini. Konkretna naloga bodo opredeljene v akcijskih načrtih. Pomembno je, da se ozaveščanje za preprečevanje nasilja v družini vključi v vse politike in programe rednega dela ministrstev in vladnih služb, so poudarili na seji vlade. Mednarodno pravo človekovih pravic mora biti v celoti preneseno v domačo zakonodajo. Dolžnost države je med drugim, da ozavešča, preprečuje, raziskuje, rešuje in kaznuje nasilje. Države, ki dovoljujejo, da kršitve človekovih pravic v zasebni sferi niso obravnavane in kaznovane, kršijo dolžnost štiti človekove pravice, ki izhajajo iz mednarodnega prava. Nasilje v družini se pojavlja, ne glede na social-

Vlada je sprejela nacionalni program preprečevanja nasilja v družini. / Foto: Tina Dakič

no-ekonomski položaj, spol, starost, etnično pripadnost ali druge osebne okoliščine družinskih članov. Gre za vprašanje zlorabe družbene moči, potrebe po prevladi in nadzoru eno osebo nad drugo. Tovrstni vedenjski vzorci so posledica neenakomernih porazdelitve moči med spoloma ter med straši in otroki.

V ciljno-raziskovalnih programih bodo spodbujali raziskave pojavnosti nasilja in analize primerov dobrih praks na tem področju. Za-

nje bo v celotnem obdobju izvajanja nacionalnega programa namenjenih okvirno 254 tisoč evrov. Za nadaljnje usposabljanje strokovnjakov za obravnavo in preprečevanje nasilja v družini je predvidenih 445 tisoč evrov, za ozaveščanje in informiranje širše javnosti o tej problematiki 291 tisoč evrov ter štiritisoč evrov za skupno kampanjo ministrstev zoper nasilje v družini. Za sofinanciranje projektov nevladnih organizacij na področju nasilja v družini, dela z žrtvami

in povzročitelji nasilja ter svetovanja, kar sodi med naloge ministrstva za delo v okviru javnega razpisa Dopolnilni programi socialnega varstva, bo ministrstvo v celotnem obdobju namenilo okvirno osem milijonov evrov.

Ko smo pred časom o pojavih nasilja v družini govorili z regijsko koordinatorico za obravnavo nasilja v družini na Centru za socialno delo Škofja Loka Aleksandro Ogrin, je povedala, kakšne možnosti imajo žrtve nasilja na Gorenjskem. "Možnosti je več: žrtve se lahko po pomoč obrnejo na centre za socialno delo, lahko pokličejo policijo, ta pa pozneje obvesti CSD, poiščejo zdravniško pomoč, na Gorenjskem je pet let tudi varna hiša, kjer začasno lahko poiščejo zatočišče, deluje tudi krizni center za otroke in mladostnike v Radovljici, na voljo je center za pomoč žrtvam kaznivih dejanj. Obstajajo možnosti svetovalne in terapevtske pomoči. Žrtve pa štiti tudi zakon o preprečevanju nasilja v družini."

Darilo
izžrehanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme ROMAN MUR s Hrušice.

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Šestnajst ton papirja manj

Na Gorenjskem glasu skrbimo, da znotraj ustajene in priljubljene podobe iščemo nove poti do bralcev in pri tem ne pozabljamo na odgovoren odnos do okolja.

Z marcem smo časopis začeli tiskati v tiskarni Styria oziroma v njenem hčerinskem podjetju Carinthia v koroškem St. Veitu v bližini Celovca. Poleg finančnih dejavnikov, kakovostnejšega tiska in boljnih možnosti vstavljanja priloge je prevladal tudi okoljski vidik. Morda ste opazili, da je Gorenjski glas z marcem postal ožji za centimeter in pol, kar ni zmanjšalo bralnega prostora, ožja je le belina na desni in levi strani časopisa. Majhna, komaj opazna sprememba je prinesla velik prihranek papirja, saj bomo v letu dni samo pri časopisu porabili kar 16 ton papirja manj. Poleg tega je natisnjen na recikliranem papirju - 98-odstotni delež ima rabiljen papir, le dva odstotka je novega.

V novi tiskarni imamo pri svežnjih več možnosti, zato smo tematske priloge začeli vključevati v časopis. Tako lahko v današnji številki najdete priljubljeno prilogo Zdravje&lepoti, prihodnji torek bo sledila Pomlad na vrtu, nato Podjetništvo&finance, Upokojenski glas, Snovanja, Športni glas, Staršišotroci. Na potep itd. Zato smo kuharske nasvete in izlete v gore preselili v petkovo številko, športne rezultate pa v spletni časopis www.gorenjskiglas.si, kjer bo dovolj prostora za rezultate vseh tekmovalcev, ne samo za prve tri. Večjo pozornost bomo namenili rekreaciji, saj je ohranjanje zdravja vse bolj pomembno, kar se kaže tudi v Športnem društvu Gorenjskega glasa.

Razglede bo ob petkih zamenjala priloga GG+, ki bo dala večji poudarek aktualnosti, izbirali bomo Gorenjca/Gorenjko meseca, v Pro et contra predstavljali različna stališča, uvajamo reportažo, večji poudarek bo na fotografijah, tudi vaših. Ob petkih bodo poleg TV okna priložene lokalne priloge, ki so namenjene vsem gospodinjstvom v posameznih občinah, dodatno jih prilagamo časopisu, kar nam omogoča cenejši rotacijski tisk, zato naročnina zaradi teh prilog ni prav nič višja.

Vsako pomlad vam pripravimo kaj novega, tudi letos je tako, čeprav na vrata vse bolj trdo trka recesija. Skupaj bomo lažje prebrodili težje čase, zato smo spremembe pripravili z željo, da ostanete zvesti Gorenjskemu glasu.

Marija Volčjak

ŠKOFJA LOKA

Izvoljena so nova vodstva

V zadnjih desetih dneh so se zvrstile programsko volilne konference občinskih organizacij SD Žiri, Železniki in Gorenja vas-Poljane ter konferenca območne organizacije SD Škofja Loka. Občinska organizacija Škofja Loka je imela samo letno konferenco, ker je programsko-volilno konferenco izpeljala že lani. Povsod so obravnavali poročila o preteklem delu in programska izhodišča za prihodnje mandatno obdobje. Izvoljena so nova vodstva SD: za predsednico območne organizacije SD Škofja Loka dosedanja predsednica Mirjam Jan-Blažič, za predsednike občinskih organizacij v Žirih Brane Jesenovec, v Železnikih Jože Prezl in v občini Gorenja vas-Poljane Jurij Krvina, D. Z.

LJUBLJANA

Žlebir generalni direktor Agencije RS za okolje

Vlada je znova imenovala Silvo Žlebirja za generalnega direktorja Agencije RS za okolje za dobo petih let in z možnostjo ponovnega imenovanja. Dr. Silvo Žlebir, doma v Dvorjah pri Cerkljah, je po izobrazbi univerzitetni diplomirani fizik, na Fakulteti za elektrotehniko univerze v Ljubljani je magistriral in doktoriral, leta 2000 pa je zaključil tudi post-diplomski specialistični študij menedžmenta na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. Leta 1992 je prejel nagrado Republike Slovenije za znanstveno raziskovalno delo. Agencijo za okolje je vodil tudi v minulem mandatu, pred kratkim ga je vlada imenovala za vršilca dolžnosti, sedaj pa mu je znova podaljšala mandat. D. Z.

Dom predolgo ni vseljen

MATEVŽ PINTAR

V tokratni anketi je sodelovalo 318 prebivalcev Nakla. Vprašali smo jih, ali menijo, da Dom starejših v Naklem že predolgo ni vseljen, in ali jih moti, da občina Naklo tre-

nutno nima zbirnega centra za ločeno zbiranje odpadkov. Glede Doma starejših v Naklem so si krajanje enotni, saj se kar 93 odstotkom zdi, da že predolgo ni vseljen, štirje odstotki menijo nasprotno in trije odstotki nam na to vpra-

šanje niso znali odgovoriti. 61 odstotkov sodelujočih moti, da občina Naklo trenutno nima zbirnega centra za ločeno zbiranje odpadkov, tretjina vprašanih to ne moti in trije odstotki so ostali neopredeljeni.

Zahvaljujemo se vsem, ki ste si vzeli čas in odgovorili na ti dve kratki vprašanji. V zameno smo vam ponudili štiri brezplačne izvide Gorenjskega glasa, in kot smo se dogovorili, vas iz Klicnega centra slepih spet pokličemo in vas povprašamo o vašem mnenju o časopisu. Na številko 04/517 00 00 nas lahko pokličete tudi sami.

Kriza in cesta oklestili obisk

V kampu Šobec vstopajo v novo sezono optimistično in z novim direktorjem.

MARJANA AHAČIČ

Lesce - "Dobra volja je najboljša," je bil slogan letošnje skupščine Turističnega društva Lesce, z 2699 člani največjega društva v Lescah, ki je lani praznovalo pol stoletja obstoja. Slogan ni bil izbran naključno, je na prireditvi preteklo soboto poudaril predsednik Zlatko Kavčič, saj je prav odločnost, veselje do dela ter pozitivna energija tisto, kar lahko društvo kljub kriznim časom vodi na nadaljnji poti razvoja in uspeha.

Z lanskimi rezultati ne moremo biti zadovoljni, je na skupščini kritično ocenil Kavčič. Obisk kampa Šobec je namreč upadel za šest odstotkov, čeprav so načrtovali 12-odstotno povečanje števila nočitev in je še junija kazalo, da bodo načrte brez težav uresničili. A nemški gostje, ki so v kampu tradicionalno med najštevilnejši, so zaradi prvih najav krize že začeli ostajati doma. Poletje je bilo za sonca željne goste prekislilo, potem pa "se je zgodilo odprtje avtoceste"

Na skupščini (od desne): Zlatko Kavčič, predsednik TD Lesce in tudi podpredsednik Turistične zveze Gorenjske, dr. Marjan Rožič, predsednik Turistične zveze Slovenije, radovljiški župan Janko Sebastijan Stušek in Jure Meglič, predsednik TZ Gorenjske.

in reka turistov je zdrvela mimo zgornje Gorenjske brez pogleda na te kraje.

A načrti in napovedi za letošnje leto kljub temu niso pesimistični. V društvu pričakujejo, da bodo imeli v kampu vsaj tak obisk kot lani, ki so zabeležili 19 tisoč gostov in osemdeset tisoč

nočitev. Pod vodstvom novega direktorja Saša Gašperina, ki je prav v teh dneh nasledil Rada Urevca, se bodo lotili nekaj investicij, ki bodo povečale privlačnost kampa. Tako nameravajo zgraditi nove sanitarije, zamenjati streho recepcije, v sklopu projekta Mivka začeti urejan-

je čiščenja odpadnih voda in plinifikacijo. Od države in občine pa pričakujejo, da bosta uredili lokalne ceste in predvsem poskrbeli za turistično informacijsko signalizacijo, ki bo vsaj delček reke turistov, ki predvsem poleti zdrvi skozi Gorenjsko, usmerila tudi v Lesce.

Priznanja obrtnikom in podjetnikom

Območna Obrtno-podjetniška zbornica Jesenice je praznovala štiridesetletnico.

URŠA PETERNEL

Jesenice - V nedeljo je v dvorani jeseniškega kina potekala slovesnost ob štiridesetletnici delovanja Območne obrtno-podjetniške zbornice Jesenice. Zbornica je bila ustanovljena 14. aprila 1969, sicer pa začetki združevanja jeseniških obrtnikov segajo v leto 1954. Danes pod okriljem območne zbornice de-

luje okrog 650 obrtnikov in podjetnikov z območja od Rateč do Rodin. In kaj je glavna vloga zbornice? "Zbornica člane obvešča o aktualnem dogajanju, skrbi za sodelovanje, organizira izobraževanja, ogleda sejmov, skrbi za promocijo," je povedal predsednik Območne obrtno-podjetniške zbornice Jesenice **Tomaz Tom Mencinger**. Na slovesnosti so podelili priznanja

za dolgoletno delo na področju obrti, ki so jih prejeli **Janez Novak, Stanka Balon, Mihaela Kapus in Vladan Tesić**, ki že več kot štirideset let vztrajajo v podjetniških vodah. Za nadaljevanje družinske tradicije v obrti so priznanja prejeli **Maruša Konc, Petra Bavdek, Špela Pristov in Damjana Mlakar**. Za uspešno sodelovanje na področju podjetništva so priznanja po-

delili Občini Jesenice, Občini Kranjska Gora, Občini Žirovnica in Upravni enoti Jesenice. Priznanja pa je podelila tudi Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije. Iz rok predstavnika zbornice **Franc Vesela** sta jih prejela **Janja Dolhar in Jože Kotnik**, priznanje krovne organizacije pa je ob obletnici prejela tudi Območna obrtno-podjetniška zbornica Jesenice.

Na Jesenicah v teh dneh poteka tudi Teden obrti in podjetništva, ki je že sedemnajsti po vrsti, na njem pa se predstavlja okrog petdeset obrtnikov in podjetnikov. Tudi letos so izdali katalog obrti in podjetništva z vsemi poslovnimi podatki članov. Obenem pa na Jesenicah poteka tudi tradicionalni **Jožefov sejem**.

LJUBLJANA, PLANICA

Država podpira Planico

Tudi ministrstvo za šolstvo in šport podpira projekt gradnje nordijskega centra v Planici, je na petkovi novinarski konferenci zatrdil minister za šolstvo in šport **Igor Lukšič**. Kot je dejal, na ministrstvu ta hip intenzivno pripravljajo projekte in razpise za izvedbo, gradnja pa naj bi se začela že to pomlad najprej z gradnjo dvosedežnice in potem z ureditvijo doskočišča na velikani. Vzporedno s tem ministrstvo intenzivno ureja odnose s tistimi lastniki, ki še niso podpisali pogodb o prodaji zemljišč v Planici - teh je po zadnjih podatkih nekaj manj kot 20 odstotkov, polovica od teh pa na podpis čaka zaradi nedokončanih dneh postopkov. Podpora Planici pa je država izkazala tudi s sklepom, da prirediteljem zaključne tekme za svetovni pokal prihodnji konec tedna v Planici prostor odstopi v brezplačen najem. **M. A.**

Tržič

Nova direktorica doma

Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja Občine Tržič se je na izredni seji seznanila s postopkom javnega razpisa za prosto delovno mesto direktorja Doma Petra Uzarja. Konec marca letos se izteče mandat sedanji direktorici **Zvonki Hočevar Šajatovič**, ki je bila sprejeta za direktorico Doma upokojeencev Kranj. Svet zavoda je predlagal, da postane nova direktorica tržiškega doma **Renata Prosen** iz Virmaš pri Škofji Loki, ki je od leta 1999 poslovna sekretarka Centra slepih, slabovidnih in starejših Škofja Loka. Ima 24 let delovnih izkušenj, po poklicu je diplomirana upravna organizatorica, leta 2007 pa je opravila magistrerij. Komisija je predlagala občinskemu svetu, da poda pozitivno mnenje k imenovanju. Občinski svet je predlog soglasno sprejel, soglasje za Prosenovo pa mora podati še ministrstvo. **S. S.**

k

KOMENTAR
ŠTEFAN ŽARGI

Monopol poganja cene elektrike

Zadnje zvišanje cen električne energije konec februarja je spet odprlo številna vprašanja o upravičenosti dvigovanja cen v razmerah vse bolj globoke gospodarske krize, ki je na svetovnih trgih več kot prepolovila cene najpomembnejših energentov, temu pa z znižanjem cen sledijo tudi cene elektrike. Ob zmanjšani porabi je padec cen normalen tržni pojav, ki pa v Sloveniji kljub deklarirani sprostitvi trga za električno energijo pred dvema letoma ne deluje. Če so morda gibanja cen elektrike za gospodarstva še vedno pod vplivom preteklega omejevanja in državne kontrole, pa to nikakor ne bi smelo veljati za cene, ki jih plačuje gospodarstvo, saj je bila sprostitev tujstnega trga dosežena še dve leti prej. Čeprav sta bila v Sloveniji prav za ustvarjanje konkurence oblikovana dva proizvodna elektroenergetska stebra - HSE in Gen Energija in imamo pet elektro-distribucijskih podjetij, so cene raste znatno nad drugimi gibanji cen. Lanski ukrepi Urada za varstvo konkurence (UVK) so jasno opozorili, da so elektro-distributerji znali izigrati tržna pravila tako na nabavni strani kot pri določanju cen. Pri preskrbi z električno energijo še vedno lahko utemeljeno govorimo o monopolu, je pred nedav-

nim ugotovil dekan ljubljanske ekonomske fakultete dr. Dušan Mršamor in opozoril, da to ogroža podjetja, ki so pod pritiskom tuje konkurence. Ker so pogodbe o nakupu in dobavi električne energije zavite v tančice poslovnih skrivnosti, je javnosti manj znano, kako velike, tudi nad polovične podražitve so morala podjetja sprejeti. Tako je bila cena elektrike na primer pomemben vzrok, da je morala Aquasava zapreti vrata.

Da pri preskrbi z električno energijo vlada pri nas monopol, kažejo tudi gibanja cen elektrike za gospodarstva. Sprostitev trga je bila pripravljena le na pol in lanska dogovorjena s temi cenami je prvi mož Elektra Gorenjska označil za pravo kolobocijo, pri kateri nosi glavno krivdo država. Dogajanja z dobičkom ELES, podražitev in nato pocenitev omeznih, kazni, ki jih je naložil UVK in ki jih bomo svedela plačali uporabniki, res kažejo na državo, čeprav tudi elektro-distributerji pri vsem tem niso več nedolžni. Vse več je dvomov o tem, ali oskrba gospodarstva res prinaša izgubo. Neznosno lahkost pri investicijskih odločitvah na ravni HSE in ELES, netržne odnose do distributerjev in njih lagodnost ob usklajenem delovanju plačujemo v ceni elektrike.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA
Majka Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE
Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žebir

UREDNIŠTVO
NOVINARJI - UREDNIKI:

Boštjan Bogarj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Urša Petermel, Mateja Rant, Stojan Sajc, Vilma Stanovnik, Simon Šubic, Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žebir, Štefan Žargi, stalni sodelavci:

Marjana Ahačič, Maja Bertonec, Marijaz Gregorič, Ana Hartman, Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič, Jasna Paladin, Marjeta Srmolinar, Ana Volčjak

OBLIKOVNA ZASNOVA
Jemelj Sitar, IlovarSitar d.o.o.

TEHNIČNI UREDNIK
Gregor Flajnik

FOTOGRAFIJA
Tina Dokl, Gorazd Kavčič

LEKTORICA
Majeta Volčič

VODJA OGLASNEGA TRŽENJA
Maja Žužalj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0254-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9271961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d.o.o., Kranj / Direktorica: Majka Volčjak / Naloga: Blagovinska cenzura št. 4, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, fax: 04/201 42 13, e-mail: info@g.glas.si; mail: oglasni in zametne: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: od ponedeljka do četrtka neprekinjeno od 8. do 19. ure; petek od 8. do 16. ure; sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je polletnik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 22.000 izvodov / Redne priloge: Moja Gorenjska, Letopis Gorenjske (enkrat letno) in devet lokalnih prilog / Tisk: Druci Carinthia GmbH & CoKG, St. Veit/Glan, Avstrija / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvida: 1,35 EUR, letna naročnina: 160,40 EUR; Redni plačniki imajo 10 % popusta, polletni arski popusti, letni 25 % popusta; v ceno je vračunani DDV po stopnji 8,5 %, naročnina in splošna od tebe štivila besedila do praznega preloca. In veľa od začeta naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve po ceni, oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

V zbiranje ponudb Križe znane po planincih

Podjetja Energetika v Preddvoru niso prodali na licitaciji, občinski svet pa je sedaj odločil, da razpiše javno zbiranje ponudb.

DANICA ZAVRI ŽLEBER

Preddvor - Niti župan občine Preddvor **Miran Zadnikar** niti direktor podjetja Energetika **Janko Maček** nista bila videti preveč razočarana nad dejstvom, da prvi poskus prodaje tega energetskega podjetja v stodstotni lasti občine Preddvor ni uspel. Cena šeststo tisoč evrov je bila (s stalščka kupcev) očitno pretirana, saj bi morebitni kupec vložek dobil vrnjen že v več desetletjih, gospodarnemu investitorju pa je v interesu, da se vrne v desetih letih. Je menil **Janko Maček**. Podjetje po njegovih besedah sicer posluje s pozitivno ničlo, velikega dobička pa zaradi izvajanja javne službe ni pričakovati. Tudi vlaganj v širjenje sistema si ne morejo privoščiti, zato tudi želja po prodaji tega občinskega premoženja. Svetniki so že v pripravah na prodajo

večkrat zahtevali, da je ob tem treba zagotoviti, da kupec ne bo opustil dejavnosti in na mestu sedanje kotlane naredil denimo avtopralnico. K temu naj bi kupca zavezali s koncesijsko pogodbo, o kateri je bila tudi beseda na zadnji seji občinskega sveta.

Energetika na licitaciji ni bila prodana, vendar se svetniki niso odločili za možnost, da znižajo izključno ceno. Na pobudo odvetniške družbe, ki v tem primeru zastopa Občino Preddvor, so se ogreli za predlog, da se začne javno zbiranje ponudb za prodajo celotne Energetike ali pa le dela podjetja. Nato bodo s posameznimi ponudniki izvedli pogajanja in se na podlagi pogovora, ki jih bodo ti ponudili, odločili, komu prodati. Zanimanje kupcev obstaja, je na vprašanje svetnikov zatrdil župan **Zadnikar**, češ da so vsaj trije ponudniki resni.

Planinsko društvo Križe deluje že šest desetletij. Slavko Bohinc se je v imenu krajanov zahvalil za promocijo vasi.

STOJAN SAJE

Križe - Povezanost planincev z društvom, v katerem so imeli lani 483 članov, je potrdila množična udeležba na jubilejnem občnem zboru. Obiskovalce je **Tonka Zadnikar** popeljala ob sliki in besedi v daljno Mongolijo. V domače okolje jih je vrnil predsednik PD Križe **Ivan Likar**. Poročal je o dosežkih zadnjih desetih let, med katerimi izstopata 148 tisoč evrov vredna napeljava elektrike v kočjo na Kriški gori leta 2006 in 33 tisoč evrov vredna obnova tovarne žičnice predlani. Že 22 let prirejajo zimske pohode na Kriško goro, ki so privabili 14.155 udeležencev. Ob kulturnem dnevu imajo spominski pohod **Štefana Bukovca** na Tolsti vrh. Organizirali so 16 gorskih tekov na Kriško goro. Julija povabijo šahiste na turnir v spomin **Tomaža Kavarja** v Gozd. Vse leto obiskujejo kočjo junaki Kriške gore, med katerimi že skoraj dve desetletji vztrajata **Ivo Debeljak** in **Ludvik Grmov-**

Za uspehe so zaslužni tudi **Ivan Likar**, **Tone Lavtar** in **Franci Urbanc** (spredaj od leve).

šek. Ponosni so, da so letos povečali število članov, ki bodo proslavili 60-letnico društva 14. junija v Gozdu.

Načelnik gospodarskega odseka **Franci Urbanc** je pohvalil oskrbnike koč; na Kriški gori sta v tej vlogi **Tonka Zadnikar** in **Stanka Geršak**, v Gozdu pa **Nataša** in **Lado Golmajer**. Ob prvi koči so lani obnovili streho depan-

danse; pri zavetišču **Gozd** so urejali spodnjo postajo žičnice. **Olga Rener** je povedala, da so vodniki lani izvedli vse izlete v gore za odrasle. Aktiven je bil tudi mladinski odsek, kjer delujeta **Dragica Štalc** in **Majda Doñoša**. **Franci Pavc** je naštel, da so pri urejanju poti opravili prek 170 prostovoljnih ur. V imenu gorenjskih pla-

nincev je društvu čestital **Franci Benedik**. Zgledno delo PD Križe je pohvalil tudi tržiški župan **Borut Sajovic**. Predsednik KS Križe **Slavko Bohinc** pa se je planincem zahvalil za imenitno promocijo kraja. Društvo bo še naprej vodila ista ekipa, v kateri sta **Ivan Likar** predsednik in **Tone Lavtar** podpredsednik.

CERKLJE

V petek Veselo na Jožefovo

V petek bo v Kulturno-športnem centru v Cerkljah znova potekala zabavno-glasbena prireditve Veselo na Jožefovo. Organizatorji (Občina Cerklje, Športno društvo Krvavec, Nogometni klub Velesovo in Rokometni klub Cerklje) napovedujejo zabavo, za kar bodo poskrbeli ansambel **Francica Miheliča**, hišni ansambel **Avenik**, **Veseli Gorenjci**, **Rados**, **Ivan Hudnik** in **Anamarija Purgar** ter povezovalce **Franc Pestotnik** - **Podokničar**. Predprodaja vstopnic poteka v gostilni **Češnar** in **Kmetijski zadrugi** v Cerkljah ter okrepčevalnici **Alo-Alo** v **Šenčurju**, redna prodaja vstopnic pa bo eno uro pred prireditvijo. Začela se bo ob 19.30, na njej pa bodo žrebali vstopnice za dve smučarski karti na **Krvavcu**. **S. Š.**

ŠENČUR

Razstava del Janeza Pirnata

Danes ob 19. uri bo Muzeju Občine Šenčur odprte razstave umetniških del akademskega kiparja **Janeza Pirnata** z naslovom **Dotik Janeza Pirnata**. Razstava bo odprta do 5. aprila vsak torek in petek od 17. do 19. ure, ob nedeljah pa od 10. do 12. ure. **S. Š.**

KRANJ

Vodovodni stolp odprt za obiskovalce

Ta petek med 14. in 17. uro bo kranjska znamenitost, Vodovodni stolp, odprt za obiskovalce. Dvajsetega marca je tudi praznik Krajevne skupnosti Vodovodni stolp. **S. K.**

IC Dom

• V poslovno stanovanjskem objektu na **Nazorjevi ulici** v Kranju, bivši **Dom JLA**, prodajamo novo, takoj vseljivo **2-sobno stanovanje v izmeri 61,50 m²** s pripadajočim parkirnim mestom v parkirni hiši.

• V poslovno stanovanjskem objektu na **Nazorjevi ulici** v Kranju, bivši **Dom JLA**, prodajamo novo, takoj vseljivo **2+1-sobno stanovanje v izmeri 76,35 m²** z dvema pripadajočima parkirnim mestoma v parkirni hiši in s pripadajočo shrambo.

Podrobnejše informacije vam bomo z veseljem posredovali, če nas boste poklicali na telefonsko številko **04 281 26 26**.

STOJAN SAJE

Tržič - Občinski svet v Tržiču je obravnaval več vprašanj glede odlaganja komunalnih odpadkov in statusa Komunalne Tržič. Vršilec dolžnosti direktorja tega podjetja **Sebastijan Zupanc** je predstavil analizo upravičenosti gradnje objekta za sortiranje odpadkov, ki so jo izdelali na zahtevo svetnikov. Ob podatku, da so lani odložili na deponiji **Kovor** dobrih 6600 ton odpadkov, je problem serijska izdelava naprav za sortiranje večjih količin odpadkov. Gle-

de na visoko ceno naprave po naročilu bi bila investicija ekonomsko neupravičena. Zato je najbolj ugodno, da sortiranje tržiških odpadkov opravijo v bodočem objektu Komunalne Kranj na Polici. Kako bo s to nalogo, je želel vedeti odbor za gospodarstvo. Na njegovo povabilo je prišel na sejo direktor **Ivan Hočevar**. Povedal je, da se intenzivno pogovarjajo z družbo **Exoterm**, ki ima zemljišče in je pripravljena investirati v sortirnico. Iščejo tudi cenejšo varianto, o kateri bo znano več v drugi polovici marca.

Njihov cilj je, da bi sortirnica začela delati januarja 2010. Na vprašanja o lokaciji obrata za mehansko-biološko obdelavo odpadkov je odgovoril le, da bo o tem odločil konzorcij **CERO**.

Občinski svet je razpravljal tudi o tem, kako bo Občina Tržič ravnala z odpadki po 15. juliju letos. Glede tega je večina menila, da bodo morali še povečati količino ločeno zbranih odpadkov, čeprav imajo lastno deponijo. Župan **Borut Sajovic** je ob pojasnilu o petsto tisoč kubičnih metrih prostega zemljiš-

ča znotraj ograde zagotovil, da tam ne bodo odlagali odpadkov od drugod brez soglasja krajanov in občinskega sveta. Slednjega je prosil, naj podpre preoblikovanje javnega podjetja Komunalna Tržič, ki je v celoti last Občine Tržič. Postalo bo običajna gospodarska družba, kateri bo občina podeljevala koncesije neposredno. Sama bo lahko najela kredite, kar bo nujno za gradnjo sekundarnih vodovodov. Ti razlogi so prepričali svetnike, da so predlog podprli z večino glasov.

LIMBARSKA GORA

Podelili več tisoč nageljnov

Letošnji, že 21. Pohod po nagelj na Limbarsko goro je na tradicionalno športno-rekreativno prireditev pri starodavni romarski cerkvi sv. Valentin nad Moravčami, ki jo pripravijo na nedeljo med 8. marcem in materinskim dnevom, spet privabil mnogo obiskovalcev, predvsem pa ženske iz vse Slovenije. Kar šest tisoč rdečih nageljnov so podelili vsem obiskovalkam, ki so se na to 773 metrov visoko priljubljeno izletniško točko povzpele iz **Moravč**, **Trojan**, **Izlake**, **Doba**, **Krajsnje**, **Blagovice** in drugih krajev Črnega grabna. Kljub nekoliko oblačnemu in hladnemu vremenu so bili organizatorji, člani Društva krajanov **Limbarska gora**, z obiskom zelo zadovoljni. **J. P.**

Na **Limbarski gori** so letos podelili kar šest tisoč rdečih nageljnov.

Spravlljivo o sosedih doma

Dogovor o gradnji doma za starejše v Žireh je nujen, so prepričani žirovski občinski svetniki. Brez soglasja sosedov doma morda nikoli ne bo.

BOŠIJAN BOGAJAN

Žiri - "Naša velika želja je, da zgradimo dom za starejše, vendar se zatika pri pridobivanju gradbenega dovoljenja. Morda lahko svetniki pomagata," je ob začetku živahne razprave žirovskega občinskega sveta povedal župan **Bojan Starman**. "Projekti za dom so skoraj pol leta pripravljani, ko smo tudi oddali vlogo za izdajo gradbenega dovoljenja, ki pa ga zaradi nasprotovanja sosedov še vedno ni," pojasnjuje **Bojan Kranjc**, direktor podjetja Deos, ki naj bi zgradil in upravljal dom.

Teren v Mršaku je izredno zahteven, zato je Deos naročil študije, nadaljuje direktor: "Razumem sosedo, ki so prestrašeni, saj se ob močnem deževju nabere veliko vode in se razlije po zemljišču." Vendar študije kažejo, da je odvodnjavanje mogoče urediti, zemljišča naj bi na ta način celo sanirali, hudour-

niška voda pa bi mimo objekta in propusta odtokala v Soro. "Z upravne enote smo dobili zahtevo po dopolnitvi študij, nekatere tudi nerazumne. Pripraviti moramo nove projekte, ki morajo upoštevati nov bencinski servis, ki ga ob naši vlogi še ni bilo. Izdaja gradbenega dovoljenja se lahko vleče nekaj mesecev ali let, ni pa nujno, da nas bo država čakala," je svetnikom problem opisal Kranjc. Spomnimo, dom bi moral delovati 1. decembra letos!

"Strinjamo se, da se moramo s sosedo pogovoriti," je povedal **Marijan Žakelj** v imenu odbora za družbene dejavnosti. **Anton Beovič** se je z morebitnimi sosedo doma in člani civilne iniciative že pogovoril: "Niso proti domu, zaradi negativne klime pa so na plan potegnili tudi stare grehe občine, kot je cesta v Goropeke, odvodnjavanje travnika pred njihovimi hišami, sporno prene-

Bojan Starman / Foto: Gorazd Kavčič

seno zemljišče in podobno. Kakorkoli, pripravljani so se pogovarjati." Tudi **Marko Mrlak** je v imenu odbora za prostorsko planiranje podal predlog o medijski skupini, ki bi se z županom na čelu pogovorila s sosedo, predloge pa so jasno podprli drugi svetniki.

Zanimivo je, da sta kar dva svetnika povedala, da bosta odstopila iz svetniških klopi in se poslovala od politike, če

Bojan Kranjc / Foto: Gorazd Kavčič

doma ne bo. "Na volitvah sem obljubil, da dom bo. Če ga do konca leta ne bo, bom odstopil," pravi **Martin Kopač**, podžupan Mrlak pa: "Tisti trenutek, ko bo znano, da doma ne bo, odstopim z vseh javnih funkcij in grem iz politike." Že ta teden naj bi se župan **Starman** s svetniki **Beovičem**, **Kopačem**, **Viktorjem Žakljem** in **Petrom Dolencem** sestal s sosedo.

Da bo voda še tekla iz pip ...

MATEJA RANT

Kranj - Mestni svet bo jutri obravnaval tudi predlog povišanja cen komunalnih storitev. Sedanja pogodba o upravljanju med Mestno občino Kranj in javnim podjetjem Komunala Kranj bo 1. julija prenehala veljati, vso infrastrukturo Komunale pa bodo prenesli v občinske evidence. Do tega datuma morajo zato na občini pripraviti vse potrebne akte in ukrepe, da bo javno gospodarsko službo odvajanja in čiščenja komunalnih voda ter preskrbo s pitno vodo še naprej opravljala Komunala Kranj. "Ob tem se županu tudi naloži, da pripravi ustrezne ukrepe, da se vrednost premoženja ne bi več zniževala in se bo v prihodnje vsa obračunana amortizacija skozi proračun namenila za obnovo omrežja," je dejal direktor

občinske uprave **Aleš Sladojevič**.

Obenem bodo mestnemu svetu na jutrišnji seji predlagali nove cene komunalnih storitev. Po novem naj bi tako družina, ki v povprečju porabi 15 kubičnih metrov vode, za odvajanje in čiščenje komunalnih in padavinskih voda ter oskrbo s pitno vodo na mesec plačevala 22 evrov, kar je osem evrov več kot prej, so izračunali pri občini. "To je minimalno povišanje, ki bo zagotavljalo vsaj vzdrževanje omrežja," je pojasnil **Sladojevič** in dodal, da naj bi tako na leto zbrali za 2,5 milijona evrov amortizacijskih sredstev. "Težav pa je še bistveno več, kot bi jih lahko pokrili s tem zneskom. Podražitev je edina možnost, da zagotovimo, da bo pitna voda še naprej prihajala do gospodinjstev," je končal **Sladojevič**.

ŽELEZNIKI

Dermotovega jezua letos ne bodo znižali

Rekonstrukcija Dermotovega jezua na Selški Sori je nujna za večjo poplavno varnost Železnikov, zato si je občina prizadevala, da bi jo izvedli še letos v sklopu državnega sanacijskega programa odprave posledic povodnji. Kot je pojasnil župan **Mihael Prevč**, so bili pri tem za zdaj neuspešni, saj so predstavniki ministrstva za okolje in prostor na zadnjem sestanku napovedali, da naj bi najboljšo od petih predlaganih različic rekonstrukcije jezua izbrali šele konec septembra. Znižanje Dermotovega jezua je sicer predvideno v sklopu državnega prostorskega načrta za obvoznico mimo Železnikov in zagotovitev poplavne varnosti, ki pa naj bi bil sprejet šele decembra prihodnje leto. "Zavedam se, da je državni prostorski načrt zelo zahteven projekt. A ker je sanacija Dermotovega jezua za Železnike izjemno pomembna, bi bilo zelo dobro, da bi jo poskušali izvesti v sklopu sanacijskega programa leta 2010. Na sestanku s predstavniki ministrstva smo tudi predlagali, da bi bilo državni prostorski načrt za gradnjo obvoznice in zagotovitev poplavne varnosti najbolje izvesti v več fazah, pri tem pa bi rekonstrukcija Dermotovega jezua lahko predstavljala prvo fazo." Na ministrstvu so za Gorenjski glas pojasnili, da naj bi bila idejna zasnova državnega prostorskega načrta, v kateri projektant ta čas obdeluje različne variante celovitih ukrepov tako za izvedbo obvoznice kot zagotovitev poplavne varnosti, končana aprila. Nato bodo izvedli še vrednotenje variant, faza študije variant pa bo tako predvidoma končana v drugi polovici leta. **A. H.**

ŽIRI

V šoli bodo uredili mansardo

Z uvedbo devetletnega osnovnega šolanja se v Osnovni šoli Žiri srečujejo s prostorskimi težavami za zagotavljanje učnega procesa. Do sedaj so učni proces zagotavljali na različne načine, slabše je z zagotavljanjem delovnih razmer za učitelje in dodatne aktivnosti učencev. "V zbornici vsem učiteljem ne moremo zagotoviti stolov, v svoji pisarni nimam sončne svetlobe, okna zaradi bližnje kuhinje ne smem odpreti," je slikovito nujnost ureditve mansarde šole opisal ravnatelj in občinski svetnik **Marijan Žakelj**. Z dvigom strehe bo šola pridobila učilnico za glasbeni in likovni pouk, računalniško učilnico in splošno učilnico. Z investicijo bodo uredili tudi še računovodstvo, tajništvo, sanitarni blok ter pisarno ravnatelja in njegovega pomočnika. Župan **Bojan Starman** dodaja, da bo letos občina dala denar za ureditev zobne ambulante v šoli, v prihodnjih letih bo poleg nadgradnje nujna tudi ureditev nove športne dvorane in dozidava vrta. **B. B.**

Lani petnajst okvar na vodovodu

Okvare na medobčinskem vodovodnem sistemu Kravec niso zelo pogoste, so pa zaradi njegove velikosti zelo neugodne, pravi **Roman Udir** iz Komunale Kranj.

SIMON ŠUBIC

Cerklje - Na medobčinskem vodovodnem sistemu Kravec, ki oskrbuje približno štirideset tisoč prebivalcev iz občin Kranj, Senčur, Cerklje, Komenda in Vodice, je pred poldrugim tednom prišlo do nove okvare zaradi dotrajane azbestne cevi. Medtem ko so ostale občine uspele izpad vode nadoknaditi z drugimi viri, pa je dobršen del Cerkelj več ur ostal brez pitne vode, saj tam nadomestnih virov nimajo. Po besedah **Romana Udirja**, vodje enote Vodovod na Komunali Kranj, upravljavca vodovoda, imajo vsako leto več podobnih okvar; lani so

jih npr. imeli petnajst. "Okvare tako velikega sistema s pretočnostjo sto litrov vode na sekundo so zelo neugodne, ker moramo pred ponovno vzpostavitev vodne preskrbe izvesti več preventivnih ukrepov za zagotovitev zdravstveno ustreznosti vode. Tega pa ne moremo opraviti v uri ali dveh. Ob vsaki okvari krvavškega vodovoda prav tako izgubimo velike količine pitne vode," razlaga **Udir**.

Obnova krvavškega vodovoda, ki jo načrtujejo v prihodnjih letih in bo po prvih ocenah stala približno trinajst milijonov evrov, je torej nujna. Obnovili bodo ves magistralni vodovod, zgradili objekt

za čiščenje vode in dodatni vodohran, ki je potreben za akumulacijo vode, s katero bodo reševali izpade vode na območju Cerkelj, je razložil **Udir**. "Postopek izbire izvajalca projektne dokumentacije za povečanje zmogljivosti krvavškega vodovoda je še v fazi pogajanj," pojasnjuje **Franc Čebulj**, župan občine Cerklje, ki je prevzela vodenje medobčinskega projekta, za katerega si obetajo tudi več milijonov evrov evropskih kohezijskih sredstev.

Po obnovi krvavškega vodovoda ne bo več prihajalo do okvar, zagotavlja **Udir**, Komunala Kranj pa bo dotlej na njem izvajala samo nujna dela, saj bi bili večji posegi tik

pred temeljito obnovo neracionalni. "Za letos načrtujemo izpeljavo iz zgornjega dreznagega zajetja na Kravcu v bližnjo reko Reka, s čimer bomo izboljšali kakovost vode glede njene kalnosti, do katere zdaj prihaja ob večjem deževju. Na meji med občinama Cerklje in Komenda bomo iz začasnega merilnega jaška, v katerem je vgrajen varnostni ventil, ki zmanjšuje možnost okvar ob previsokem tlaku, prav tako izvedli izpust vode v bližnji potok. Te dni pa na podlagi zahteve zdravstvenega inšpektorja prestavljamo merilec motnosti iz vodohrana **Adergas** v vodohran **Grad**," je še pojasnil **Udir**.

KAMNJK

Šutna spet zaprta za promet

Staro kamniško ulico Šutno so lani kljub pravilniku, ki ulico določa kot za promet zaprto, in nasprotovanju zavoda za varstvo kulturne dediščine odprli za promet, saj so gradbeni dela ob širitvi obvoznice povzročala velike prometne zastoje. Širitve obvoznice je zdaj končana, zato je stari del mesta - kljub negotovanju številnih Kamničanov - za promet spet zaprt. Na začetku in koncu ulice so uredili potočne stebričke, dostop z avtomobili pa bo omogočen vsem stanovalcem in lastnikom lokalov. Mestno središče brez prometa podpirajo tudi številni stanovalci. **J. P.**

Gledalci mu dajo energijo

MAJA BERTONCELI

Kranj - V četrtek se bo v Planici s kvalifikacijami začelo sklepno dejanje letošnjega svetovnega pokala v smučarskih skokih. Med favoriti za visoka mesta bo po prikazanem na zadnjih tekmah na poletih v Vikersundu tudi Robert Kranjec. "Poletov v Planici, na največji letalnici na svetu, se zelo veselim," je povedal Robert Kranjec. Kranjčan je v formo prišel še pravi čas, tako da si poleg pravega športnega praznika v dolini pod Poncami lahko obeta tudi dobro slovensko uvrstitev. Bo padel nov slovenski rekord? "Odvisno

tudi od žirije, od razmer. Bomo videli, kako bo," je previden Kranjec, ki bi bil zelo vesel prvih stopničk v sezoni: "Upam, da bo prišlo čim več gledavcev. Energijo dobim od njih, mi zelo pomagajo." Zanj bo zagotovo navijal tudi njegov kuža Ozzy, ki ga ves čas spremlja, če ne drugače, pa na čeladi. "Na čeladi ga imam že dve leti. Mi veliko pomeni. Če sem slabe volje, ga peljem na sprehod in sem potem čisto drug. Ko sem doma, sem z njim 24 ur. Še na treningu ga peljem s seboj. Je zelo potrpežljiv," je nasmejan povedal 27-letni skakalec kranjskega Triglava.

Čelada Roberta Kranjca krasi podoba njegovega kuža Ozzyja, ki zanj vsako leto "navija" tudi v Planici. (Foto: Gerard Kavčič)

Več športnih novic in rezultati na

<http://www.gorenjskiglas.si/novice/sport/>

Najslajši prvi naslovi

"Ni važno, koliko tekem bo treba odigrati, samo da bomo dvignili pokal," pravi Dejan Varl, hokejist Acronija Jesenic, ki letos igra v svojem 14. finalu državnega prvenstva.

MAJA BERTONCELI

Jesenice - V soboto se je v dvorani Podmežakla na Jesenicah začel finale državnega prvenstva v hokeju na ledu. Nasprotnika sta stara znanca: hokejisti Acronija Jesenic in ljubljanske Tilie Olimpije. Glede na videno na prvi tekmi (Jeseničani so bili boljši z rezultatom 5 : 2) je pričakovati gladko zmago rdečih.

"Mislim, da hokejisti Olimpije danes niso pokazali vsega, kar znajo, in da bodo to pokazali, če ne na drugi tekmi, pa na prvi na domačem ledu. Seveda pa pričakujem, da bomo prvaki mi. Koliko tekem bo za to treba odigrati, ni pomembno. Samo da bomo dvignili pokal," je po uvodni tekmi finala povedal Dejan Varl, hokejist Acronija Jesenic, za katerega je to že 14. finale:

Dejan Varl / Foto: Matjaž Zorman

Hokejisti Acronija Jesenic so že na prvi finalni tekmi na domačem ledu pokazali, da imajo kvalitetnejšo ekipo od Olimpije. (Foto: Matjaž Zorman)

"Najslajši so mi prvi naslovi v samostojni Sloveniji, ko je bil hokej še veliko bolj priljubljen, tribune so bile nabite polne." Tokrat je bilo drugače, daleč od tistega pravega vzdušja. K temu je zagotovo botrovala premoč Jeseničanov, ki so bili že na papirju veliki favoriti, in dejstvo, da na tribunah ni bilo prav veliko navijačev Olimpije. A finale je vedno nepredvidljivo. "Državno prvenstvo je poslastica ob koncu sezone. Motivacija je stoddotna. Vsako tekmo gremo na polno," je dejal Varl. Kljub temu domači igralci še zdaleč niso pokazali vsega svoje-

ga znanja. "Danes to res ni bil naš maksimum. Predvsem v drugi tretjini smo igrali preveč ležerno. Izkazal se je vratar Hočevar. Če ne bi bilo njega, bi bil rezultat drugačen. A vratar nis ne bo vedno reševal," se zaveda Varl.

plača. Obljubljeno je, da bo nakazana do konca meseca. Kljub tem težavam razmišljam samo o hokeju, v katerem sem že veliko let in bilo je tudi že huje," je za konec nekaj o tej problematiki povedal Varl.

"Najslajši so prvi naslovi v samostojni Sloveniji, ko je bil hokej še veliko bolj priljubljen, tribune pa nabite polne."

Že pred začetkom finala je bilo kar veliko govora o finančnih težavah, o zamudah pri izplačilu plač v obeh klubih. "Pri meni osebno je v zaostanku ena

Druga tekma finala se bo danes na Jesenicah začela ob 19.15, tretja in četrta bosta v Ljubljani. Večina se sprašuje le, ali bomo prvaka dobili že po štirih tekmah.

Za šport za vse nam gnil

VABILO na posvet o športni rekreaciji

ŠPORT ZA VSE IN VAROVANJE OKOLJA,

ki bo v Trzinu, v petek, 20. marca 2009, ob 11. uri v veliki sejni sobi občine Trzin, Trg svobode 18, 4290 Trzin.

PROGRAM:

- 11.00 Nagovor predsednika Športne unije Slovenije Mira Ukmarja
- 11.10 Pozdravni nagovor: župan Občine Trzin mag. Borut Sajovic
- 11.20 Pozdrav nagovor: Jože Klofutar, predsednik Splošnega športnega društva Trzin
- 11.30 Posvet: ŠPORT ZA VSE IN VAROVANJE OKOLJA Uvodna predavanja:
- 11.30 Varovanje okolja in šport: predstavitev priporočil za varovanje okolja pri organiziranju športno-rekreativnih prireditev in dogodkov, prof. dr. LUČKA KAJFEŽ BOGATAJ
- 11.45 Varovanja okolja in športna rekreacija v Franciji, Raphael Bouju, UFOLEP, Francija
- 12.00 Razprava z oblikovanjem priporočil in zaključkov, moderator: Iztok Rietar, strokovni direktor, ŠUS
- 13.30 Predstavitev zaključkov posveta

Gorenjski Glas
MEDUSKI POKROVITELJI

Martin Dolanc:

"Državni prvaki bodo zanesljivo Jeseničani. Po vide-nem bi se finale moral končati že po štirih tekmah. Jeseničani so tokrat premočni za Ljubljance."

Diana Cesar:

"Na tekmo smo z družino prišli iz Slovenj Gradca. Navijam za Jeseničane, ki bodo letos zagotovo državni prvaki. Mislim, da bodo za to potrebne samo štiri tekme."

Bojan Rogač:

"Če bodo igralci Acronija Jesenic finale odigrali po svojih sposobnostih, bo državno prvenstvo končano po štirih tekmah. Kvaliteta je letos na njihovi strani."

Katja Marolt:

"Letošnje finale za zdaj ni tisto pravo. Ni bilo pravega vzdušja; kot bi bil šele začetek sezone. Kljub porazu na prvi tekmi upam, da bo državni prvak Olimpija."

Poključski maraton letos brez startnine

MAJA BERTONCELI

Kranj - V nedeljo bo na progah Športno-rekreativnega centra Poključka na Rudnem polju potekal že 19. Poključski maraton Adriatic Slovenica. Smučarski tekači se bodo pomerili na 21 kilometrov dolgi progi, tekmovalje pa bo šlo tudi za

uvrstitev v pokalu SLOVENSKI maraton 2009.

Zaradi prenove in gradnje Športno-rekreativnega centra pa bo letošnji Poključski maraton Adriatic Slovenica nekoliko okrnjen in deležen nekaterih sprememb in novosti. "Spremenjena bo organiziranost in lokacija štartno-ciljnega prostora in

potek prog. Zaradi rušitve osrednjega objekta letos nimamo na voljo dovolj velike pokrite površine za razdeljevanje "poključskega golaža". Imamo pa odlično pripravljene proge in dovolj snega. Ti razlogi so za nas dovolj veliki, da smo se odločili, da letos startnine ni, torej bosta prijava in udeležba za smu-

čarske tekače brezplačni," so sporočili iz Organizacijskega odbora maratona, ki poteka v organizaciji Športnega društva Poključka. Čeprav startnine ne bo, pa bo poskrbljeno za brezplačno okrepčilo na progi in v cilju. Start bo ob 10. uri, prijave pa sprejemajo na dan prireditev na Rudnem polju.

Iz košarke v kolesarstvo

k

GIBAJTE SE Z NAMI
MIROSLAV BRACO CVJETIČANIN

Nik Burjek, kolesar kranjske Save in član reprezentance do 23 let, je znan tudi po tem, da je kolesarstvo začel trenirati šele pri sedemnajstih in da brez težav usklajuje vrhunski šport in šolo.

MAJA BERTONCELJ

Ziri - Nik Burjek iz Zirov je v ekipi KK Sava Kranj med kolesarji, na katere trener Miran Kavaš v letošnji sezoni še kako računa, zagotovo tisti z najkrajšim stažem. 21-letni študent se je s kolesarstvom v tekmovalnem smislu začel ukvarjati šele pri sedemnajstih letih.

Kariero kolesarja ste začeli kar pozno. Verjetno pa ste bili tudi prej športno aktivni?

"Kot osnovnošolec sem treniral košarko. V poletnih mesecih smo s starši veliko kolesarili po okoliških hribovih. Prihajam namreč iz zelo športne družine. Oba starša veliko kolesarita, hodita v hribe, pozimi tudi smučata. Zelo aktivna je predvsem mama, ki se poleg zelo uspešno udeležuje rekreativnih kolesarskih tekmovalj. Kolesarstvo mi je tako postajalo čedalje bolj všeč. V gimnazijskih letih sem kupil svojo prvo cestno kolo ter se začel udeleževati tudi rekreativnih tekmovalj, predvsem vzponov. Opazil me je trener KD Sloga 1902 iz Idrije in me povabil na njihov trening."

Kaj je za vas pomenil pozen začetek v kolesarstvu?

Nik Burjek prihaja iz športne družine. (Foto: Tina DW)

"Mogoče je škoda, ker sem zamudil kolesarske začetke pri dečkih in kasneje pri mladincih, kjer se naučiš kolesarskih osnov, pridobiš veliko znanja in izkušenj. Kljub temu mislim, da sem se kar hitro učil. V bistvu sem šele v Savi, s pomočjo trenerja Mirana Kavaša, za-

čel dodobra spoznavati ta šport: taktiko dirkanja, način treninga ... V Savi sem prestopil iz mladinske v člansko vrsto. To je zelo velik preskok, še posebej, ker sem se prej s tekmovalnim kolesarstvom ukvarjal šele eno leto. Poveča se količina treninga in tudi njegova in-

tenzivnost. Letno sedaj prekosarim več kot 25 tisoč kilometrov."

Največji uspehi?

"Dobre uvrstitve na državnih prvenstvih so prispevale k temu, da sem lani julija kot član slovenske reprezentance do 23 let nastopil na evropskem prvenstvu v Italiji. Tam sem na cestni dirki osvojil solidno 39. mesto."

Letošnji cilji?

"Letos sem zadnje leto v kategoriji do 23 let. Rad bi še naprej napredoval in pomagal ekipi do čim boljših rezultatov. Konec prihodnjega tedna bom z reprezentanco do 23 let dirkal na Portugalskem za Pokal narodov, kjer so etape zelo razgibane, z dolgimi klanci. To mi ustreza, tudi trenutna pripravljenost je dobra, zato upam na kakšen lep rezultat."

Ste tudi uspešen študent?

"V šoli sem bil vedno priden. Trenutno sem študent 3. letnika Fakultete za šport. Menim, da če je le volja, se vrhunski šport in študij da združevati."

Kako preživljate prosti čas?

"Prostega časa zaradi treningov in študija ni veliko. Izkoristim ga za počitek, za druženje s prijatelji in za obiske sorodnikov."

Cilj končati čim višje

Nogometaši Triglava Gorenjske so v pripravi na spomladanski del odigrali enajst prijateljskih tekem, in kot pravi njihov trener Branko Pavlin, so za boj za čim višjo uvrstitev v 2. SNL dobro pripravljeni.

MAJA BERTONCELJ

Kranj - Nogometaši Triglava Gorenjske so v nedeljo odigrali drugo tekmo v spomladanskem delu 2. SNL, prvo na domačem igrišču. Z rezultatom 3 : 2 (vse tri zadetke za domače je dal Dejan Burgar) so premagali ekipo Bonifike in na lestvici po odigranih 16 krogih ostajajo na 3. mestu. "Današnja tekma je bila ena najtežjih, saj smo gostili ekipo, za katero se ni vedelo, ali bodo spomladanski del sploh igrali. So neobremenjeni in to je najtežje," je po tekmi povedal domači trener Branko Pavlin ter nadaljeval: "Igramo zelo dobro, kvalitetno, na prvo, drugo žogo. Imamo pa velike probleme s taktično postavitvijo, kar moramo še popraviti."

Na prvi domači tekmi v spomladanskem delu tekmovalja se je s tremi zadetki izkazal Dejan Burgar (z žogo).

Njegovi varovanci so se na spomladanski del tekmovalja dobro pripravljali. "Trenirati smo začeli v januarju, in sicer enkrat tedensko. V pripravljalnem obdobju smo opravili okrog štirideset tre-

ningov in odigrali enajst prijateljskih tekem. Mislim, da so fantje kvalitetno delali," je zadovoljen trener edinega gorenjskega drugoligaša, v katerem je, kar se igralske zasedbe tiče, prišlo do nekate-

rih sprememb. "Izmed tistih, ki jih v ekipi ni, je treba omeniti Danijela Marčeta, ki je prestopil v Partizan iz Beograda, in Elvisa Čolića, ki je poškodovan. To pomeni, da smo izgubili dva kvalitetna igralca. Prišli pa so trije mladinci, ki bodo v prihodnje tvorili okostje ekipe in so pokazali, da znajo igrati," pravi Pavlin, ki o ciljih dodaja: "Cilji so vedno isti: končati čim višje in se prebiti v prvo ligo. Smo optimisti in potrudili se bomo po najboljših močeh. Naši najnevarnejši tekmeči pa so zagotovo ekipe Olimpije, Aluminija in Mure."

Naslednjo tekmo pred domačimi gledalci bodo nogometaši Triglava Gorenjske odigrali 29. marca, ko v Kranj prihaja četrtouvrščena Mura.

Kolesarski bonton

Danes bi rad nekaj napisal o skupinski vožnji in kolesarskem bontonu. Tako kot trening moči in vzdržljivosti je za kolesarja zelo pomemben trening skupinske vožnje. Vožnja v skupini ni uporabna zgolj zaradi izogibanja dolgačasu, ampak je tudi zelo pomembna prvina v cestnem kolesarstvu. Vožnji v skupini se ne morete izogniti na tekmovalnih najvišjega razreda kot tudi ne na rekreativnih maratonih ali sindikalnih kolesarskih izletih.

Vožnja v skupini je bistveno hitrejša kot vožnja posameznika, poglavitni razlog za to je zavetje, saj kolesar, ki vozi tik za kolesarjem pred njim ali v zavetju, porabi od 25 do 30 odstotkov manj moči kot kolesar, ki je na čelu kolone in reže zrak.

Vožnja v skupini pa ni le prijetnejša in hitrejša, ampak tudi bistveno nevarnejša, saj kolesarji vozijo zelo blizu drug drugega in zato so za to kolesarstvo prvino potrebna pravila ali kolesarski bonton. Da bo vožnja varna in da vas bodo izkušeni kolesarji spoštovali, je pomembno, da ga poznate in upoštevate, če se le da.

Prvi skupni treningi

Navada je, da ima skupina kolesarjev vodjo, ta je ponavadi tisti, ki je skupino zbral skupaj. Če ni to že prej določeno, vođa na zbornem mestu predlaga turo in sprejme morebitne dodatne predloge. Nato na kratko opiše turo. Posebno pozornost je treba posvetiti vsem glavnim križiščem, vzponom, spustom, odsekom z več prometom in postankom.

Skupina se formira odvisno od števila udeležencev. Do pet kolesarjev se organizira v gosji red, skupina šest ali več kolesarjev pa v dvojni gosji red ali vožnjo v pari. Ta je zahtevnejša za začetnike in primerna zgolj na manj prometnih cestah.

Vožnjo v gosjem redu navadno začne vođa skupine, hitrost vožnje prilagodi pričakovani povprečni hitrosti, to lahko kontrolirate z kolesarskim računalnikom, vsekakor pa naj bo vožnja s čim bolj enakomerno močjo. Po nekaj kilometrih se bo vodilni kolesar umaknil in prepustil vodenje naslednjemu v gosjem redu. To bo storil tako, da bo rahlo pospešil in se umaknil levo ali desno. To je odvisno od smeri vetra. Če veter piha z leve strani, se vodilni kolesar umakne v levo, temu se reče leva izmena, če pa veter piha z desne, se kolesar umakne na desno - desna izmena. Potem ko se vodilni kolesar umakne v

stran, rahlo zmanjša hitrost in pusti, da ga drugi prehitevajo, in ko je nekako vzporedno z zadnjim kolesarjem v koloni, spet povečuje hitrost in nato zapelje nazaj v zavetje zadnjega kolesarja. Ko novi kolesar prevzame mesto vodilnega, mora paziti, da ohranja isto tempo, v nasprotnem primeru se v koloni dogaja efekt "elastike", kar je za kolesarje za njim zelo moteče ali celo nevarno.

Če se posamezni kolesar čuti močnejšega, naj to pokaže z daljšo vožnjo na čelu kolone, saj je to najtežje in najodgovornejše opravilo v skupini. Naloge vodilnega poleg tega, da reže zrak drugim kolesarjem in s tem opravlja do trideset odstotkov več dela, so še: budno spremljati promet in razmere na cestišču, saj kot prvi v koloni bistveno bolje vidi, kaj se dogaja na cesti; na to mora opozoriti tudi kolesarje za seboj, bodisi z iztegnjeno roko ali glasom.

Primer: Približujemo se križišču in mogoče bo treba ustaviti ali bistveno zmanjšati hitrost. Vodilni kolesar bo, preden bo sam začel zavirati, na to opozoril kolege za seboj in bo z iztegnjeno roko v zrak in glasom opozoril: pazi, križišče. S tem bo preprečil morebitni nalet kolesarjev za seboj. Morebitno oviro ali udarno jama na cestišču bo pokazal z vožnjo na zbornem mestu uperjeno v oviro, če se te izognemo po desni strani. Če pa se bomo ovire izognili po levi strani, bomo uporabili desno roko.

V križiščih bo poskrbel, da bo pravilno nakazal smer z roko in da bo dovolj prostora - ne le zanj, ampak za vse kolesarje v vrsti.

Spremljal bo, s katere strani piha veter, to je najlažje oceniti z opazovanjem trave in listja na drevesih, in upoštevajoč to, prilagodil svojo vožnjo in način izmene. Pri vetru z leve strani se bo vodilni pomaknil bolj proti sredini cestišča in uporabljal levo izmeno. Kadar pa veter piha z desne, pa se vodilni pomakne povsem na rob in uporabljati desno izmeno. Vodilni mora poleg vsega naštetega paziti še, da kadar vstane s sedeža v stoječo vožnjo na pedalih, ne sune s kolesom nazaj, saj s tem prav tako lahko povzroči nalet kolesarja za seboj.

In še prejen mu začnejo pohajati moči, se odloči, da bo mesto vodilnega prepustil naslednjemu v koloni, sam pa se bo varno na zadnjem mestu malo pretegnul, se odžegal in nekaj pojedel in se pripravil na nadaljevanje vožnje v skupini.

KRANJ

Veliki novi šef gorenjske policije

Vodja sektorja kriminalistične policije v Kranju **Simon Velički** bo s 1. aprilom postal novi direktor Policijske uprave Kranj. Tako se je prejšnji teden odločil v. d. generalnega direktorja policije **Janko Goršek**, potem ko je že dalj časa znano, da se bo 55-letni **Jože Mencin**, dosedanji direktor PU Kranj, upokojil. Po naših podatkih sta bila poleg dolgoletnega šefa gorenjskih kriminalistov med kandidati za novega direktorja PU Kranj tudi **Simon Vindiš**, vodja sektorja uniformirane policije na kranjski upravi, in **Marta Papler**, vodja službe za operativno podporo na PU Kranj. S. S.

Dosedanji in novi direktor PU Kranj **Jože Mencin** in **Simon Velički** (desno). / Foto: Tina Dolž

KRANJ

Lažni dobitki na loteriji

Policija uporabnike elektronske pošte znova opozarja pred elektronskimi obvestili, s katerimi pošiljatelj posameznega prejemnika obveščajo, da je v mednarodni loteriji (npr. UK National Online Email Lottery 2009, Euro Millions Lottery International) zadel od nekaj tisoč pa vse do nekaj milijonov evrov. Pri tem se izplačilo dobitka pogojuje z nakazilom določenega denarnega zneska - od nekaj sto do tisoč evrov. "V teh primerih gre za utemeljen sum goljufije in zlorabe pojma loterija," svirajo policisti. Prav tako so v obtoku še vedno t. i. nigerijska pisma, v katerih pošiljatelj prosi prejemnika za pomoč pri izvedbi transakcije, za kar mu objublja določen odstotek denarja. Zanje se je že v preteklosti izkazalo, da gre za goljufijo, so sporočili z generalne policijske uprave. Vsem prejemnikom obvestil s tovrstno vsebino policija svetuje, naj jim ne nasedajo. S. S.

Vse manj ukradenih vozil

V Sloveniji upada kraja osebnih vozil; v zadnjih treh letih se je zmanjšala za več kot tretjino. Slovenski policisti so ta mesec sodelovali tudi v mednarodni akciji, v kateri odkrivajo ukradena vozila.

SIMON ŠUBIC

Ljubljana - "Statistični podatki kažejo, da se je v Sloveniji število ukradenih vozil v zadnjih letih precej znižalo - s približno 1300 v letu 2006 na nekaj več kot 900 v letu 2008," je pojasnil vodja oddelka za premoženjsko kriminaliteto uprave kriminalistične policije **Dejan Garbajs**. V Sloveniji beležimo okoli 50 ukradenih avtomobilov na sto tisoč prebivalcev, kar je precej manj kot v nekaterih drugih državah Evropske unije, kjer ukradejo dvesto ali celo več vozil na sto tisoč prebivalcev. Pri nas je v upadu tudi legalizacija ukradenih vozil na podlagi zamenjave šasije, saj tatovi kar osemdeset odstotkov ukradenih vozil razrežejo in prodajo po delih, je še razložil Garbajs. V Sloveniji so sicer med tatovi najbolj priljubljena vozila, ki so najpogostejša v prometu; pri nas ukradejo največ avtomobilov znamke Volkswagen (Golf in Passat) in Renault (Clio).

Zgornje ugotovitve je Garbajs podal na novinarski konferenci, ki so jo minuli petek sklicali zaradi predstavitve rezultatov mednarodne akcije Credit Car, v kateri so slovenski policisti od 2. do 5. marca

Dejan Garbajs

skupaj s carinskimi enotami in cestninskimi nadzorniki odkril sedem ukradenih motornih vozil, od tega štiri tuja. Med odkritimi vozili sta bili tudi dve tovorni vozili in priklonnik. V akciji je sodelovalo 181 policistov, kriminalistov in kriminalističnih tehnikov, ki so kontrolirali 5116 motornih vozil, od tega 2488 tujih. Poleg odkritih vozil so obravnavali še deset drugih kaznivih dejanj in več prekrškov. Odkrili so tudi 59 avtomobilov brez veljavne vinjete, zato so njihove lastnike kaznovali.

Z akcijo Credit Car sicer policisti vzhodnoevropskih držav odkrivajo ukradena vozila v cestnem prometu

Volkswagen Golf je med tatovi najbolj priljubljen.

ter odkrivajo in preprečujejo mednarodno organizirano trgovino z ukradenimi vozili, prav tako pa odkrivajo tudi morebitne prevoze ukradenih predmetov, umetnin, ilegalnih pribežnikov, prepovedanih drog, ilegalnih prevozov orožja. Tokrat je potekala četrtič, v Sloveniji pa so jo policisti izvajali med rednim delom v notranjosti države in tudi s poostrenim nadzorom vozil na celotnem avtocestnem križu. Pri slednjem je policija postavila popolno zaporo avtoceste, preusmerila promet na počivališče in selektivno preverjala vozila. "Rezultat akcije ocenjujemo pozitivno, kljub manjšemu številu odkritih

vozil, saj je njen namen tudi preventivni," je ocenil Garbajs.

V zadnjem obdobju je po besedah Garbajsa nekoliko zastala tudi pot ukradenih vozil iz zahodne v vzhodno Evropo. Delno zaradi zasičenosti trga, delno pa zaradi poostrenega nadzora na mejah. Garbajs še dodaja, da se je avtomobilskim tatovom močno znižal zaslužek, stroški s prevozom vozila pa so postali zelo visoki. Ta čas sicer prek Slovenije najbolj pogosto poteka prevoz ukradenih luksuznih vozil iz južnega dela Francije, pot se prek Hrvaške nadaljuje do Srbije, od tam pa proti jugu v Črno goro in Albanijo in proti severu v Rusijo.

Prisluhnite nam -
polepšali vam bomo
dan,
TELE SAT
TELE TV **91,0 MHz**
www.potepuh.com

**TURISTIČNI
RADIO
POTEPUH**

lipbled.

RAZPISUJEMO prosta dela in naloge:

Monter/ka notranjih vrat na terenu (m/ž)

Delo obsega montažo notranjih vrat na objektih v Sloveniji in v tujini.

Potrebna znanja in izkušnje:

- končana srednja šola lesarske ali druge tehnične smeri (V. ali IV. stopnja šolske izobrazbe)
- opravljen vozniški izpit kategorije B
- zaželeno so izkušnje na področju montaže notranjih vrat, ni pa to pogoj

Zaželene sposobnosti in lastnosti:

- samostojnost, natančnost, odgovornost, komunikativnost, pripravljenost za terensko delo z neenakomerno porazdeljenim delovnim časom, pripravljenost po strokovnem in dodatnem usposabljanju

Nudimo:

- dinamično delo, stimulativno nagrajevanje na osnovi količine in kvalitete opravljenega dela in možnosti napredovanja

Delo bomo sklenili za določen čas 6 mesecev.
Kandidati naj pisne prijave s potrdili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov:
LIP Bled, d. o. o., Flečička 61 A, 4260 Bled, s pripisom "razpis-montaža notranjih vrat". Informacije tel. 04/579 51 22 Anton Koncija.

Motoristi znova na cestah

Lepo in suho vreme je na ceste že privabilo prve motoriste, ki sodijo med najbolj ranljive udeležence v cestnem prometu.

SIMON ŠUBIC

Kranj - Motoristi so spomladi zelo ranljivi, opozarja policija. Drugi vozniki namreč še niso navajeni na njihovo prisotnost na cestah, za povrh je asfaltna površina še vedno hladna in ne omogoča optimalne oprijemljivosti pnevmatik, na cestah pa je tudi veliko udarnih jam in peska od zimskega posipa, je opozoril **Milko Panikvar** z ljubljanske prometne policije. Pred novo sezono naj vsak motorist preveri pnevmatike in zavore na motorju, policija pa priporoča tudi predhodni trening zaviranja, umikanja in izogibanja oviram na cesti, katerega pred vsako motoristično sezono opravijo tudi prometni policisti - motoristi.

Motoristi se najpogosteje ponesrečijo zaradi neprilagojene hitrosti, neupoštevanja signalizacije in precenje-

Lani je na cestah umrlo 46 motoristov, predlani sedem več.

vanje voznških sposobnosti. Kot je pojasnil **Matjaž Leskovar**, višji policijski inšpektor v Sektorju prometne policije na Generalni policijski upravi, se je lani v primerjavi z letom 2007 število prometnih nesreč motoristov zmanjšalo za 22 odstotkov, precej manj je bilo

tudi smrtnih žrtev, zato pa se povečuje delež smrtnih nesreč med vsemi nesrečami motoristov. "Največ prometnih nesreč, v katere so udeleženi vozniki enoslednih motornih vozil, se pripeti ob vikendih, in sicer med 12. in 18. uro," je še pojasnil Leskovar.

KRIMINAL

KRANJ

V žepu je imel heroin

Gorenjski policisti za izravnalne ukrepe so na Zlatem polju v Kranju med izvajanjem rednih nalog kontrolirali 28-letnega domačina, pri katerem so odkrili manjšo količino zapakirane snovi, za katero je obstajal sum, da je mamilo. Naknadna analiza je potrdila, da gre za heroin, zato so Kranjčana kazensko ovadili zaradi utemeljenega suma storitve kaznivega dejanja neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami.

MENCEŠ

Preprodajal je drogo

Prejšnji teden do policisti prišli 38-letnika iz okolice Mengša, saj ga sumijo, da se peča z drogo. Tudi med postopkom so mu zasegli nekaj heroina, ki je bil zapakiran v manjše pakete, pripravljene za preprodajo. Osumljenega so s kazensko ovadbo privedli k preiskovalnemu sodniku, ta pa je zanj odredil pripor. S. S.

Tudi prenašalka hemofilije lahko rodi zdravega dečka

Zenske za hemofilijo zbolijo le izjemoma: kadar bi bil oče hemofilik, mati pa prenašalka.

stran 3

Rak pri otrocih: Genetika pomembni dejavnik tveganja

Do starosti približno trideset let kar 50 odstotkov oseb z genom p 52 zbolijo za rakom.

stran 4

Otroci obolevajo za drugačnimi vrstami raka kot odrasli

Rak pri otroku je razširjena bolezen od začetka, že majhen tumor spremljajo mikroskopsko majhne metastaze.

stran 5

zdravje & lepota

ZDRAVJE • KAKOVOST BIVANJA • ZDRAVA PREHRANA • NAPREDEK V ZDRAVSTVU • ZDRAVILA • KOZMETIKA • NASVETI ZA DOLGO ŽIVLJENJE

Klopne bolezni puščajo trajne posledice

Pomlad ne prinese samo veselja z aktivnostmi v naravi, pač pa tudi klope. Najbolj nevarni, lahko celo usodni bolezni, ki ju klopi prenašajo, sta klopni meningoencefalitis in lymfska borelioza. Za prvega zdravilo ne obstaja, se je pa moč učinkovito zaščititi s cepljenjem.

MOJCA ŠIMENC

Klopni encefalitis je virusna bolezen možganske ovojnice in osrednjega živčevja. Povzročajo jo virusi, ki ga prenašajo okuženi klopi. Zboli lahko vsak, ne glede na spol in starost, večje tveganje za okužbo pa je pri tistih, ki se več gibajo v naravi.

Klopni encefalitis (KME): Slovenija v vrhu po incidenci

Svetovna zdravstvena organizacija je klopni meningoencefalitis opredelila kot resno akutno bolezen osrednjega živčevja, ki lahko povzroči celo smrt ali ima dolgotrajne nevrološke posledice pri 35 do 58 odstotkih bolnikov. Smrtnost zaradi bolezni znaša od 0,5 do 20 odstotkov. KME je endemičen v večini evropskih držav, Ruski federaciji in morebiti na Kitajskem. Je najbolj pomembna virusna bolezen, ki jo prenašajo členonožci v Evropi in v nekaterih drugih državah. Predstavlja resni zdravstveni problem. Klopni encefalitis je po podatkih ISW-TBE (International Scientific Working Group on Tick-Borne Encephalitis) - predstavljamo so bili na letošnji svetovni konferenci na

Dunaju, razširjen v 27 evropskih državah, vsako leto pa, kot pravi prof. dr. Michael Kunze iz Inštituta za socialno medicino na Medicinski fakulteti na Dunaju, odkrijejo nova območja pojavljanja bolezni. Med leti 1990 in 2007 je za klopni meningoencefalitisom v Evropi zbolelo več kot 157 tisoč ljudi. Države, ki veljajo za endemična območja klopne meningoencefalitisa (KME), so: Rusija, Češka, Slovaška, Nemčija, Latvija, Švica, Poljska, Avstrija in Slovenija. Slednja se z incidenco 13,6 / 100.000 prebivalcev med evropskimi državami uvršča celo na tretje mesto. Lani je pri nas zbolelo 246 ljudi, leta 2006 pa 445.

Za klopni meningoencefalitis zdravilo ne obstaja

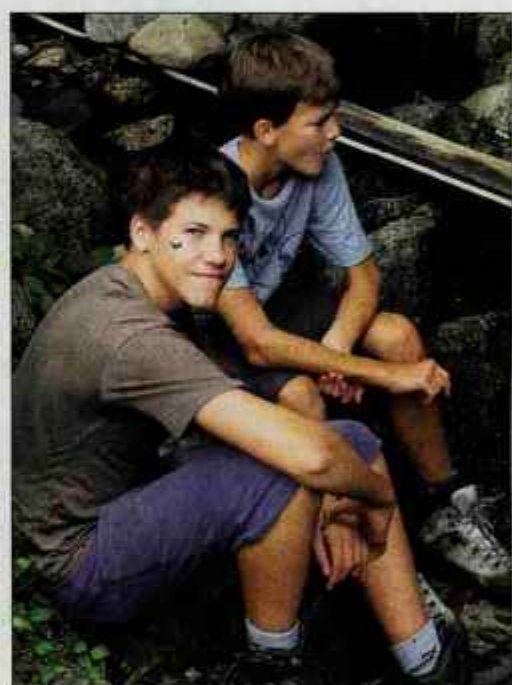
Vzorčni primer zajezične incidence je Avstrija, kjer se je zaradi cepljenja število zbolelih v zadnjih letih zelo zmanjšalo: leta 1979 je za klopni meningoencefalitisom zbolelo 677 ljudi, lani pa le še 86. S povečanjem precepljenosti so v skupini oseb do 50 let zmanjšali obolenost za 95 odstotkov. Avstrija je tudi edina od držav, ki veljajo za endemična območja, kjer beležijo trend upadanja incidence, povsod

Vsako kožno rdečico, ki se pojavi šele nekaj dni po vbodu klopa, je potrebno pokazati zdravniku.

drugod se število obolelih povečuje. Podatki iz leta 2006 so zgornji: na Češkem, kjer je stopnja precepljenosti 10-odstotna, je za KME zbolelo več kot tisoč ljudi, v Avstriji, kjer je stopnja precepljenosti 80-odstotna, pa 84 ljudi. V Sloveniji je cepljenih okrog 10 odstotkov ljudi, cepljenje pa je obvezno za tiste, ki so okužbi izpostavljeni pri delu. Specifično zdravljenje klopne meningoencefalitisa ne obstaja, saj zanj ne obstaja učinkovito zdravilo. Zdravljenje, ki je simptomatsko, poteka v bolnišnici, njegovo trajanje pa je odvisno od stopnje prizadetosti osrednjega živčevja. Zoper klopni meningoencefalitis se je mogoče zaščititi s cepljenjem, ki je, enako kot v vseh drugih evropskih državah, samoplačniško. Priporočljivo je, da se cepimo v zimskih mesecih, saj tako dosežemo zaščitni nivo protiteles, še preden klopi postanejo aktivni. Prva dva odmerka cepiva si sledita z enomesečnim zamikom, tretji pa čez 9 do 12 mesecev. Obnovitveni odmerki cepiva sledijo prvič po treh letih, potem pa vsakih pet let.

Lymfska borelioza je najpogostejša klopna bolezen

Klopi nas lahko kužijo tudi z drugimi boleznimi, od katerih je najbolj pogosta lymfska borelioza. Slednja je v Sloveniji endemična, letno pa na IVZ prijavijo od dva do skoraj štiri tisoč primerov bole-

ni. Vendar je po nekaterih ocenah število dejansko obolelih celo do trikrat večje. Povprečna incidenca bolezni v zadnjih petih letih pri nas sicer znaša 198 / sto tisoč prebivalcev. Razlike v obolenosti po posameznih področjih so zelo velike, v nekaterih gorenjskih občinah je bila incidenca celo 1000 / sto tisoč prebivalcev, kar pomeni, da se je okužil vsak deseti. Najpogosteje obolevajo bolniki med 35. in 65. letom starosti, pri otrocih pa je največ obolelih starih od 4 do 6 let. Lymfska borelioza poteka v treh fazah. Zgodnji lokalizirani okužbi, ki se lahko kaže s povišano telesno temperaturo, hudo utrujenostjo, bolečinami v mišicah (najpogosteje v mečih), glavobolom, prekomernim znojenjem, suhih kašljem, sledi zgodnja diseminirana, potem pa še kasna oblika bolezni. Med njima lahko mine celo več let. V tem času je lahko bolnik popolnoma brez težav. Včasih se bolezen pokaže šele v kasni fazi, bolnik lahko zbolijo tudi za eno samo pojavno obliko. Lymfsko borelioza je mogoče povsem pozdraviti z antibiotiki, še posebej, če se zdravljenje začne zgodaj.

ZDRAVILA

Aliskiren je prvi direktni zaviralec renina

Bolnikom z blago do hudo okvaro ledvic ali jeter začetnega odmerka aliskirena ni potrebno prilagajati.

stran 6

PROSTATA

Pojav krvavega seča zahteva takojšen pregled pri urologu

Med obolenji prostate so v ospredju vnetje (prostatitis), benigno povečanje (po starem hipertrofija) in rak.

stran 7

UTRUJENOST

Preženejo jo sadje, zelenjava, neoluščena žita in gibanje

Vsak peti bolnik, ki obišče splošnega zdravnika, kot eno od glavnih težav navaja utrujenost.

stran 8

FARMACEVTOV NASVET

Želodčne težave

Težave z želodcem pestijo veliko ljudi v najbolj dejavnih letih. Vzroki zanje so različni, pogosto pa so povezani s prehranjevalnimi navadami in načinom življenja, predvsem preobremenjenostjo in stresom.

Želodec je del prebavne cevi, ki shranjuje neprebavljeno hrano in jo s pomočjo želodčne kisline in prebavnih encimov delno prebavlja. Težave z želodcem so ponavadi posledica neravnovesja med agresivnimi in obrambnimi dejavniki v sluznici požiralnika, želodca in dvanajstnika. Najpogostejši agresivni dejavniki, ki stanje poslabšujejo, so: želodčna kislina, pepsin, žolčne kisline, alkohol, kajenje, mastna in začinjena hrana, nesteroidna protivnetna in protirevmatična zdravila, bakterija *Helicobacter pylori*. Obrambni dejavniki, ki imajo funkcijo ščititja sluznice želodca, pa so: alkalna sluz in fosfolipidna zaščita, ki prekriva sluznico, sposobnost sluznice, da se hitro obnavlja ob prehodu kislih in alkalnih snovi, prostaglandini (prenašalci vnetnih dogajanj v celicah), ustreznja preskrba sluznice s krvjo.

Želodčne težave se kažejo na različne načine

Stalno ali občasno bolečino v zgornjem predelu trebuha in spodnjem predelu prsnega koša imenujemo **dispepsija**. Prehodno jo občuti velika večina ljudi, občasno pa približno polovica svetovnega prebivalstva. Znano je, da bolniki zaradi dispepsije obiščejo zdravnika v manj kot polovici primerov, pri dveh tretjinah bolnikov pa se ne odkrije organskega vzroka. Najpogostejši vzroki dispepsije so: vnetje sluznice požiralnika, želodca in/ali dvanajstnika, razjeda na želodcu ali dvanajstniku, boleznii žolčnika in žolčnih vodov ali rak prebavil. Veliko večino razjed povzročijo jemanje nesteroidnih protivnetnih in protirevmatičnih zdravil ali acetylsalicilne kisline, lahko pa so posledica okužbe z bakterijo *Helicobacter pylori*.

Zgaga je pekoč, neprijeten občutek za prsnico, ki se širi od žličke proti grlu. Spremljajo jo še: kiseli ali grenak okus, zadah, vračanje hrane v usta, pekoč jezik in razjede v ustih. Vzroki za pojav zgage so: neposredno draženje sluznice požiralnika, nenormalna motorika požiralnika, slabše delovanje zaporce, ki loči požiralnik in želodec, in s tem vračanje hrane v požiralnik. Težave ponavadi poslabšajo določena živila, kot so: česen, čebula, gazirane pijače, kofein, sokovi iz tropskega sadja, paradiznik, čo-

kolada, žvečilni gumi, por. Pogosto ponavljanje zgage lahko vodi v razvoj t. i. gastrorefluksne bolezni požiralnika, za katero je značilno vračanje želodčne ali dvanajstnikove vsebine v požiralnik. Refluksna bolezen požiralnika je kronična bolezen, zaradi katere bolniki zdravnika obiščejo večkrat na leto, čeprav se težave večinoma ne stopnjujejo. Pojavijo se vnetne spremembe sluznice požiralnika, ki lahko ob dolgotrajnem refluksu in draženju vodijo do sprememb epitela v spodnjem delu požiralnika (Baretov požiralnik). Zgodnje odkritje takih sprememb je pomembno zaradi možnosti razvoja raka. Kot posledica kroničnega vračanja hrane v ustno votlino se lahko pojavijo tudi: kronični kašelj, hripavost, okvarjeno zobovje ter astmi podobne težave. Refluksna bolezen požiralnika potrdi endoskopska preiskava požiralnika (gastroskopija), meritev delovanja zaporce, ki loči želodec in požiralnik, ter meritev kislosti v spodnji tretjini požiralnika (pH-metrija). Na podlagi teh preiskav se zdravnik odloči za način zdravljenja.

Razjeda na želodcu ali dvanajstniku se najpogosteje kaže z znaki, kot so: topa, stalna bolečina v trebuhu, pekoč občutek pod prsnico, spahovanje, napihnjenost in polnost, izguba apetita in hujšanje. Najpogostejša vzroka nastanka razjede sta okužba s *Helicobacter pylori* in uporaba nekaterih zdravil, predvsem nesteroidnih protivnetnih in protirevmatičnih zdravil (diklofenak, ketoprofen, ibuprofen, ...) in acetylsalicilne kisline. Drugi dejavniki tveganja so: želodčne težave v preteklosti, starost nad 60 let, krvavitve iz prebavil v preteklosti, jemanje kortikosteroidov ali zdravil proti strjevanju krvi.

Za potrditev diagnoze razjede se uporabljajo gastroskopija in je nujna ob prvem pojavu težav, po 45. letu (večja verjetnost za raka prebavil), ob pojavu črnega blata in/ali bruhanja krvi (kot posledice krvavitve iz prebavil). Okužba s *Helicobacter pylori*, ki povzroči razjedo, je najpogostejša kronična okužba na svetu. Bakterijo najpogosteje dokažejo s hitrim ureaznim testom in/ali z odkritjem bakterije v drobcih želodčne sluznice pod mikroskopom, lahko pa tudi s posebnim dihalnim testom in dokazovanjem njenih delcev v blatu.

Kako lahko preprečite težave z želodcem?

Naučite se obvladovati stres, živite zdravo z veliko gibanja, ohranjajte primerno telesno težo, opustite kajenje, pijte kave in alkohola, jejte uravnoteženo prehrano, vzemite si čas za hrano (jejte počasi in vsak grizljaj dobro prežvečite), izogibajte se vroči in ledeno mrzli hrani in pijači, izbirajte zdravila proti bolečinam z minimalnim vplivom na sluznico prebavil, redno opazujte blato (krvavitve iz prebavil ni nujno, da vedno spremlja bolečina; če je blato obarvano črno, nujno obiščite zdravnika).

Kaj lahko pri želodčnih težavah storite sami?

- izogibajte se hrani in pijači (npr. kavi, alkoholu in gaziranim pijačam), ki vam povzročajo težave;
- uredite prehranske navade: hrano jejte počasi, zaužite pet manjših obrokov dnevno, zadnjega vsaj tri ure pred spanjem;
- vzdržujte normalno telesno težo, bodite telesno aktivni;
- opustite kajenje;
- ne posegajte prepogosto po nesteroidnih protivnetnih

- in protirevmatičnih zdravil ter acetylsalicilni kislini;
- spite z visokim vzglavjem (pomembno pri vračanju hrane iz želodca);
- nosite udobna, ohlapna oblačila.

Kako vam lahko pri želodčnih težavah pomagamo v lekarni?

Ob blagih težavah vam bomo v lekarni svetovali uporabo antacidov, ki nevtralizirajo že izločeno kislino, ali zaviralce H2 receptorjev, ki zmanjšajo izločanje kisline in jih lahko dobite v lekarni brez recepta. Samozdravljenje lahko traja le dva tedna in v tem času morajo težave popolnoma izginiti.

Kdaj pri želodčnih težavah obiskati zdravnika?

Zdravnika obiščite, če težave nastanejo brez jasnega vzroka in po dveh tednih samozdravljenja ne izginejo oziroma se še stopnjujejo. Nužno pa morate obiskati zdravnika, če opazite črno blato, nenamerno izgubljate kilograme, bruhaete krvavo ali kavni usedlini podobno vsebino, težko požirate hrano ali imate dolgotrajno bolečino v želodcu. Zdravljenje z zdravili mora biti usmerjeno v odpravo vzrokov, hkrati pa blaži tudi simptome, ki jih vzrok povzroča. Pomembno je, da predpisana zdravila bolnik uporablja po navodilu zdravnika in farmacevta. V hitrem tempu sodobnega življenja je za naš želodec izrednega pomena uravnotežena prehrana, gibanje na svežem zraku in čas za uživanje pri hrani. Naj bo hranje ne le potreba, pač pa obred, ki ponuja sprostitvev in užitek. Vzemite si čas zase in ga kakovostno delite s svojimi najbližjimi.

Mateja Babič, mag. farm.

Zdravilne čaje in zeliščne kapljice za lajšanje želodčnih težav izdelujemo tudi v Galenskem laboratoriju Gorenjskih lekarn. Izdelani so iz zdravilnih rastlin preverjene kakovosti.

Uporaba zdravilnih rastlin pri želodčnih težavah

Rastlinska zdravila imajo pomembno vlogo pri lajšanju različnih želodčnih težav. Uporabljamo jih v obliki zdravilnih čajev, kapljic, kapsul, tablet ... Pogosto vsebujejo kombinacijo več zdravilnih rastlin, ki se podpirajo v medsebojnem delovanju.

Zdravilne rastline, ki vsebujejo sluzi, blažijo draženje in pomirjajo vnetje pri **razdražljivem želodcu in vneti želodčni sluznici (gastritisu)**. Sluzi prekrivajo sluznico želodca z zaščitno plastjo, ki jo varuje pred draženjem. Največ sluzi vsebujejo zdravilne rastline slez, gozdni slezenovec in laneno seme. Sluzi so občutljive na visoko temperaturo, kar pomeni, da ob močnem segrevanju razpadejo. Zdravilnih čajev iz teh rastlin zato ne pripravimo na običajen način, torej kot poparek, ampak jih prelijemo s hladno vodo in v njej namakamo brez segrevanja, lahko pa jih rahlo segrejemo pred pitjem.

Pri vnetju želodčne sluznice sta učinkovita tudi kamilica in sladki koren, ki oba delujeta protivnetno. Kamilica pomirja tudi prebavne krče, poskusi na živalih pa so pokazali pozitiven vpliv na celjenje razjed v prebavilih. Učinkovitost sladkega korena pri razjedi na želodcu so preverjali v več raziskavah na ljudeh, vendar rezultati niso bili enotni - pri nekaterih raziskavah je prišlo do znatnega izboljšanja stanja, pri drugih pa učinka niso ugotovili. Potekajo tudi raziskave aktivnosti spojina sladkega korena proti bakteriji *Helicobacter pylori*, ki je eden od povzročiteljev razjede na želodcu.

Za **preprečevanje slabosti in bruhanja** uporabljamo ingver. Učinkovitost te zdravilne rastline, ki jo poznamo predvsem kot začimbo, je znanstveno potrjena v številnih raziskavah, ki so vključevale morskoto bolezen, potovalno slabost in slabost po operaciji. Varna je tudi uporaba ingverja pri slabosti med nosečnostjo.

Pri **slabi prebavi zaradi premajhnega izločanja prebavnih sokov in pomanjkanju apetita** pomagajo zdravilne rastline, ki vsebujejo grenčine. To so snovi grenkega okusa, ki že v ustih refleksno povečajo izločanje prebavnih sokov. Delujejo tudi neposredno na želodčno sluznico ter okrepijo gibanje želodca in črevesja. Povečujejo apetit, izboljšajo razgradnjo hrane v prebavilih ter prehanje hranilnih snovi v krvni obtok. Najbolj znane zdravilne rastline z grenčinami so encijan, pelin, tavžentroža, artičoka, regrat ...

Poleg kamilice lajšajo **želodčne krče** tudi kumina, janež, koprč, poprova meta in druge zdravilne rastline, ki hkrati pomirjajo tudi črevesne krče.

Pregled bolj znanih zdravilnih rastlin za lajšanje želodčnih težav:

Želodčna težava	Zdravilne rastline
razdražena in vneti želodčna sluznica	kamilica, slez, slezenovec, laneno seme, sladki koren
slabost in bruhanje	ingver
premajhno izločanje prebavnih sokov, pomanjkanje teka	encijan, pelin, mrzličnik, tavžentroža, artičoka, regrat, islandski lišaj, rman
krči v želodcu	kamilica, kumina, janež, koprč, poprova meta, rman, krvavi mlečnik

Tjaša Prevodnik, mag. farm., spec.

gorenjske lekarnice

- Lekarniške enote: Bled Zlatgor, Bohinjska Bistrica, Cerklje, Gorenja vas, Jesenice, Kranj, Kranjska Gora, Kropa, Lesce, Planina, Planina II, Podlubnik, Predulov, Primskovo, Radovljica, Stražišče, Šenčur, Škofja Loka, Trzin, Zelenki, Zin, Žiravnica

- Farmakoinformativna služba - Galenski laboratorij - Kontrolno analitični laboratorij

www.gorenjske-lekarnice.si, info@gorenjske-lekarnice.si

HEMOFILIJA

POGOVOR: PRIM. DR. MAJDA BENEDIK DOLNIČAR, PEDIATRINJA HEMATO-ONKOLOGINJA, CENTER ZA HEMOFILIJU PEDIATRIČNE KLINIKE LJUBLJANA

Tudi prenašalka hemofilije lahko rodi zdravega dečka

Hemofilija je ena od tistih motenj, ki jo je medicina v manj kot pol stoletja iz težko obvladljive (zdravila zanjo ni bilo) spremenila v dobro nadzorovano bolezen, ki minimalno vpliva na kakovost življenja bolnikov.

MOJCA ŠIMENC

Hemofilija je prirojena motnja strjevanja krvi. Poznamo dve obliki: hemofilijo A in hemofilijo B. Večinoma, v štirih primerih od petih, gre za hemofilijo A, kjer gre za odsotnost ali pomanjkanje faktorja VIII v krvi. enega od faktorjev, ki sodelujejo pri strjevanju krvi. Pri hemofiliji B pa gre za odsotnost ali pomanjkanje faktorja IX, pojasnjuje prim. dr. Majda Benedik Dolničar, pediatrična hematologinja iz Centra za hemofilijo Pediatrice klinike Ljubljana.

Ali gre pri hemofiliji vedno za prirojeno motnjo?

"Hemofilija je vezana na X kromosom, kar pomeni, da zaradi praviloma moški, ženske pa jo prenašajo. Ženske imajo namreč dva kromosoma X in če je "informacija" za hemofilijo na enem, so samo prenašalke. Ženske za hemofilijo zaradi le izjemoma: kadar bi bil oče hemofilik, mati pa prenašalka. V takem primeru je mutacija za hemofilijo prisotna na obeh X kromosomih. Dečki imajo samo en kromosom X in če je na njem mutacija gena za nastajanje faktorja VIII ali IX, zbolijo. Ločimo težko, srednjo in lahko obliko hemofilije. Pri hudi obliki faktorja VIII (pri hemofiliji A) oziroma faktorja IX (pri hemofiliji B) ni oziroma ga je manj kot 1 odstotek. Pri srednji stopnji hemofilije ga je od 1 do 5 odstotkov, pri lahki oziroma pri izredno lahki pa od 5 do 50 odstotkov. Človek brez hemofilije ima v krvi več kot 50 odstotkov faktorja VIII in kasneje, ko je prišlo do spoznjanja, da je v plazmi faktor, ki hemofiliku manjka, s plazmo. Šele leta 1964 je bil odkrit koncentrat z večjo količino faktorja VIII, ki pa je vseboval tudi še druge beljakovine. Olajšal je operacije hemofilikov in tudi reševanje drugih težav, povezanih s krvavitvami. S sodobnimi zdravili pa tudi hudo obliko hemofilije lahko lepo "vodimo"."

Ali so pri prenašalki hemofilije kakšne ovire glede zanositve?

"Ne. Tudi če je ženska prenašalka hemofilije, se ji zato ni treba odreči materinstvu. Pogostnost gena za hemofilijo je 1 : 10000 populacije, kar je razmeroma malo. V Sloveniji

je registriranih 172 oseb s hemofilijo A in 18 oseb s hemofilijo B. Vemo, da na eno osebo s hemofilijo pride približno 5 do 6 žensk, ki so možne prenašalke: mame, sestre, tete, nečakinje ... Če je v družini hemofilik in ima še enega sorodnika (brata, strica) hemofilika, je mati prav gotovo prenašalka. Prenasalka je vedno tudi hči hemofilika. Najprej skušamo z rodovnikom ugotoviti, katere ženske zagotovo prenašajo hemofilijo in katere so možne prenašalke. Pri slednjih potem ugotavljamo, ali so v resnici prenašalke ali ne: najprej pri hemofiliku z molekularno genetskimi preiskavami dokažemo napako (mutacijo) na genu, potem pa isto napako iščemo pri ženskah. Noseči prenašalki hemofilije lahko omogočimo diagnostiko pred porodom: v 10 do 12 tednu nosečnosti opravimo v lokalni anesteziji horionsko biopsijo, pri kateri s tanko iglo ob ultrazvočni kontroli odvzamemo nekaj celic iz horionskih resic placente. Ker otrok in placenta nastaneta iz iste celice (oplojenega jajčeca), se da ugotoviti spol in morebitno hemofilijo pri plodu. V primeru, da je plod moškega spola in pri njem ugotovimo hemofilijo, se starši sami odločijo, ali bodo nosečnost pripeljali do konca. Odgovorni hematolog poskrbi za varen porod hemofilika."

Ali je tudi hudo hemofilijo mogoče dobro nadzorovati?

"Seveda je mogoče. Včasih, ko za hemofilijo ni bilo zdravil, na primer pri generaciji, rojeni v 40-ih ali 50-ih letih prejšnjega stoletja, je bilo za hemofilike bistveno težje. Zdravili so jih na začetku s transfuzijami krvi in kasneje, ko je prišlo do spoznjanja, da je v plazmi faktor, ki hemofiliku manjka, s plazmo. Šele leta 1964 je bil odkrit koncentrat z večjo količino faktorja VIII, ki pa je vseboval tudi še druge beljakovine. Olajšal je operacije hemofilikov in tudi reševanje drugih težav, povezanih s krvavitvami. S sodobnimi zdravili pa tudi hudo obliko hemofilije lahko lepo "vodimo"."

Kako in kdaj odkrijete hemofilijo?

"Pri hudi hemofiliji jo lahko odkrijemo že med porodom, če le-ta ne poteka brez zapletov in je potrebna ročna ali vakuumška pomoč.

Če porod dečka s hudo hemofilijo poteka brez zapletov, pri njem ne pride do krvavitve in se bolezen še ne odkrije. Največkrat se pri tistih, ki imajo hudo obliko, zgodi, da, ko se začnejo plaziti in postavljati na noge, padajo na kolena. Pride do krvavitve v kožo in podkožje goleni ter v sklepe, predvsem v koleno, kar opazimo kot modrice naolenih in oteklino sklepa in mišic. Pri tistih, ki imajo srednjo obliko, na hemofilijo običajno opozori poškodba večjih sklepov: kolena, gležnja, zapestja, kolk. Pri lahki obliki pa krvavitve ob poškodbah običajno ni in bolezen odkrijemo ob operaciji, ko se krvavitev ne ustavi."

Kaj je največja nevarnost pri bolniku s hemofilijo in ali se njegovo stanje z leti slabša?

"Stopnja hemofilije, s katero se človek rodi, ostaja nespremenjena vse življenje. Najpogostejša težava težke hemofilije so krvavitve v velike sklepe. Če jih lahko preprečimo, ne pride do okvar sklepov in posledične invalidnosti. Za hemofiliko so nevarne nekatere krvavitve, ki ga lahko življenjsko ogrozijo, na primer v centralni živčni sistem, v grlo, v zadno steno žrela, v prsni koš, tudi v trebuh ... Vendar do tega prihaja redko. Hemofiliki živijo povsem normalno življenje. Zavedati pa se morajo, da pri njih hitro pride do krvavitve ob poškodbah. Zato jih naučimo prepoznavati prve znake krvavitve npr. v sklepe (sklepanje, mravljinca, občutek toplote, bolečina). Danes si osebe s težko obliko hemofilije, pogosto preventivno doma dajejo koncentrat manjkajočega faktorja: pri hemofiliji A koncentrat faktorja VIII trikrat na teden oziroma pri hemofiliji B koncentrat faktorja IX dvakrat na teden. Na ta način se poskuša doseči, da do krvavitve sploh ne pride. Za začetek profilaktičnega načina zdravljenja se odločimo, kadar pride do pomembne spontane krvavitve v veliki sklep, ki ni posledica poškodbe, lahko že v drugem ali tretjem letu starosti."

Ali zdravljenje hude oblike hemofilije poteka doma ali morajo bolniki v bolnišnico?

"Zdravljenje večinoma poteka na domu. V Centru za hemofilijo hemofilike naučimo, da si znajo sami pripraviti

Prim. dr. Majda Benedik Dolničar, pediatrična hematologinja | foto: Cosma Karčič

vavitve v glavo, trebuh ...) ter ukvarjanje s tekmovalnim športom (čeprav tudi tu poskušamo doseči kompromis). Prav je, da otrok s hemofilijo od vsega začetka ve za svojo motnjo in da ga naučimo prepoznavati začetek krvavitve. Čeprav na zunaj ni videti še nič in tudi gibljivost sklepa še ni omejena, je pojav prvih znakov krvavitve pravi čas za nadomestno zdravljenje. Otrokom je treba dopovedati, da za omenjene znake povedo čim prej, ne pa da jih skrivajo."

Hemofilija torej ni vzrok, zaradi katerega bi otroku preprečevali gibanje?

"Ne. Pred desetletji je veljalo, da je bolje, če hemofilik miruje, vendar se je kasneje izkazalo, da je stabilnost sklepa boljše, če so mišice, ki ga obdajajo, močne. Zato priporočamo fizioterapijo, vaje za krepitev mišic in primerno športno aktivnost. Hemofilik naj obiskuje pouk športne vzgoje. Odsvetujemo športe, kjer je velika možnost udarcev v telo, na primer boksa."

Ali se pogostnost hemofilije spreminja?

"Vsekakor se danes hemofilikov ne rodi manj kot v preteklosti, najbrž celo več. Kajti življenjska doba oseb s hemofilijo je danes skoraj normalna in marsikatera prenašalka se zavestno odloči, da bo rodila otroka s hemofilijo. Pri vsaki nosečnosti prenašalka hemofilije je enako tvegana, da bo rodila zdravega sina, sina s hemofilijo, ali deklico, ki hemofilijo prenaša ali ne. Lahko ima tri sinove, pa imajo vsi hemofilijo, lahko pa tudi nobeden."

Kaj je najbolj spremenilo zdravljenje hemofilije?

"Leta 1964 so odkrili tako imenovani krioprecipitat. Šlo je za srednje prečiščen, v primerjavi s plazmo, že koncentrirani faktor VIII. To je v zdravljenju pomenilo veliko revolucijo. Kasneje so izdelovali še bolj koncentrirane pripravke. Ker so ti koncentri, dokler niso bili sprejeti vsi varnostni ukrepi, prenašali nevarne bolezni (AIDS, hepatitis C), so v 90-ih razvili rekombinantne koncentrate."

viti zdravilo in si ga vbrizgati. Če gre za profilaktično zdravljenje, sta odmerka zdravila in pogostnost predpisana s strani zdravnika. Če hemofilik ni na profilaktičnem zdravljenju, tudi ve, kakšen odmerek si mora ob različnih krvavitvah dati, in če se ne izteče tako, kot je pričakoval (se krvavitev ne ustavi), se mora povezati s Centrom za hemofilijo. So pa tudi med bolniki samimi različne. Nekdo ima lahko hudo obliko hemofilije, pa ne krvavi veliko, in obratno."

Ali otroci lahko sami prevzamejo odgovornost za svojo bolezen in kje je tu vloga staršev?

"Pri majhnih otrocih zaradi težavne dostopnosti žil staršev še ne moremo naučiti dajanja zdravila. Običajno prihajajo v najbližji zdravstveni center, kjer ima osebe izkušnje z intravenskim aplikacijami. Pri sedmih, osmih letih starosti pa jih že spodbujamo, da si začnejo faktor vbrizgavati sami in tudi prepoznavati krvavitve. Pri nekaterih to steče hitro, pri drugih šele takrat, ko se želijo v celoti osamosvojiti od staršev. Staršem poskušamo dopovedati, da naj otroka ne omejujejo pretirano in da otroku pustijo, da se ukvarja s športom. Odsvetujemo skupinske igre z žogo (zaradi nevarnosti kr-

Na eno osebo s hemofilijo pride približno 5 do 6 žensk, ki so možne prenašalke: mame, sestre, tete, nečakinje ...

ORDINACIJA ZA BOLEZNI DOJK IN GINEKOLOGIJO

dia vita

Ordinacijski čas: 18.30 - 20.30
v Zdravstvenem domu Škofja Loka,
telefon: 515 40 88, fax: 515 40 89

www.dia.vita.si,
elektronska pošta: dia.vita@siol.net

ONKOLOGIJA

Rak pri otrocih: Genetika pomembni dejavnik tveganja

Rak je vedno bolj razširjena bolezen, ki se večinoma razvije z nezdravim načinom življenja, pri nastanku pa igra pomembno vlogo tudi genetski zapis posameznika. Rak pri otrocih je še posebej redka oblika rakavih obolenj.

MOJCA ŠIMENC

Najpogostejša oblika raka pri otrocih je akutna levkemija, ki ji sledijo različni možganski in ledvični tumorji, limfomi, rak nadledvičnih žlez, rak kosti in mehkih tkiv ter rak zarodnih celic. Za rakom v Sloveniji zbolijo približno 50 otrok v starosti do 15 let. Do dopolnjenega 18. leta starosti se zdravijo na hematološko-onkološkem oddelku na Pediatrični kliniki v Ljubljani. V preteklosti je za rakom umrlo nemalo otrok, saj je bil na drugem mestu kot vzrok smrti, a se je v zadnjih desetletjih zaradi dobrega zdravljenja in nekaterih novih metod odstotek uspešno ozdravljenih vidno povečal.

Toksini v okolju povečujejo tveganje

Za razliko od odraslih, vpliva na nastanek raka pri otrocih bolj kot okolje genetski dejavnik. Pred nekaj več kot 25 leti je Knudson postavil hipotezo, da gre pri retinoblastomu ali tumorju očesne mrežnice za donimantno obliko dedovanja. S pomočjo slednje so odkrili t. i. gen p 53 in ugotovili, da je pri ljudeh s tem genom povečano tveganje, da zbolijo za tovrstno obliko raka. Do starosti približno 30 let kar 50 odstotkov oseb z genom p 52 zbolijo za rakom, v starosti do 70 let pa je takih celo 90 odstotkov. Seveda pa genetski dejavnik ni edini, ki na to vpliva. Kar nekaj študij je dokazalo povezavo med ra-

kom pri otrocih in izpostavljenostjo pesticidom. V zadnjih letih se je namreč povečal ostanek pesticidov v sadju in zelenjavi, epidemiološke in toksikološke raziskave pa so pokazale precej škodljivih učinkov pesticidov na zdravje otrok: povečano tveganje za nastanek raka ledvic ter akutne levkemije, predvsem če je otrok pesticidom izpostavljen v ranem otroštvu ali maternici. Dokazale so tudi povezavo med pesticidi in razvojem krvnega raka pri otrocih, vključno z ne-Hodgkinovim limfomom in levkemijo.

Vrste in simptomi raka pri otrocih

Najpogostejša oblika, akutna levkemija, se večinoma pojavi pri otroku v starosti do šest let. Hitro jo lahko odkrijemo s prepoznavanjem nekaterih značilnih znakov, kot so nerazpoložene, blede barva otrokovega obraza ter bolečine v kosteh (največ v spodnjih udih). Poleg tega je otrokov imunski sistem oslabiljen, zato lahko nekoliko bolj pogosto zbole-va za okužbami in je tudi fizično manj zmogljiv. Različni tumorji, kot so npr. možganski, wilmsov, germinalni in kostni tumorji, nevroblastom in rabdomyosarkom so pri pogostosti raka na drugem mestu pri otrocih. Pri možganskem tumorju se pojavijo glavoboli, jutranja slabost in bruhanje, lahko pa se spremeni le otrokovo vedenje. Pri manjših otrocih lahko zatipamo napeto fontanelo. Wilmsov tumor se razteza navpično

navzdol izpod rebrega loka, zato ga lahko po naključju opazijo svojci ali zdravnik ob pregledu - preventivnem ali zaradi kakšne druge bolezni. Značilne so motnje mikcije, bolezen pa se večinoma pojavi okoli tretjega leta starosti. Ewingov sarkom in osteosarkom sta najpogostejši obliki kostnih tumorjev. Prva se pojavlja v medenici in diafizah, druga v metafizah dolgih kosti, oba pa sta pogostejša po desetem letu starosti. Simptomi so bolečina prizadetega dela, ki postaja vse močnejša. Ena redkejših oblik so germinalni tumorji. Tu se v bližini površja telesa pokaže velika, vidna bula, na bolezen pa nas opozorijo tudi motnje delovanja sosednjih organov, na katere pritiska. Lahko je opaziti tudi znake prezgodnje pubertete. Pri dečkih tumor imenujemo tudi rak mod. Nevarnejši je za deklice, pri katerih lahko povzroči torzijo jajčnika.

Nevroblastomi predstavljajo do desetino rakov v otroštvu

Za razliko od germinalnih tumorjev so nevroblastomi ali možganski tumorji veliki pogostejša oblika rakavih obolenj pri otrocih in tudi nevarnejša, saj predstavljajo kar 7 od 10 odstotkov vseh rakov otroštva ter 50 odstotkov malignih obolenj otrok. Kljub temu da se večinoma pojavljajo v starosti do pet let, je polovica obolelih mlajša od dveh let. Nekateri se z nevroblastomom že rodijo, redke primere pa lahko z ul-

trazvokom odkrijejo celo že v maternici. Znano je tudi, da dečki zbolejajo nekoliko pogostejše kot deklice. Za nevroblastom so značilni zelo nenavadni in pestri klinični znaki, saj je že navzven očitno, da je otrok hudo kronično bolan. Nevroblastomu sledi rabdomyosarkom, vrsta sarkoma, ki je po pogostosti pri otrocih na prvem mestu. Najbolj izpo-

Za razliko od odraslih, vplivajo na nastanek raka pri otrocih bolj kot okolje geni.

stavljani so mu otroci med drugim in šestim letom starosti, zbolijo pa tudi adolescenti. Nastane na področju vratu in glave, lahko tudi v urogenitalnem področju ali udih. Prepoznavni znak je lahko neboleča bula na vratu ali mehkih delih obraza, slednjega lahko tudi izobličijo. Ker tumor prodira skozi lobanjsko bazo, s tem povzroči znake povišanega intrakranialnega pritiska ali pareze možganskih živcev.

Maligni limfomi pri otrocih redkejši

Med redkejšje oblike raka pa spadajo maligni limfomi, ki nastanejo zaradi nenadzorovane rasti celic limfatičnega tkiva. Začetni simptomi so odvisni od tega, na katerem mestu v telesu se je bolezen začela, čeprav lahko bula že zgodaj opazimo. Pri večini je prvi znak povečanje obojnih bezgavk na vratu ali nadključničnih kotanjah, pazduhah ali dimljah, lahko tudi v medpljučju ali trebuhu. Te so na otip neboleče, premakljive in elastične. Pri povečavi bezgavk v medpljučju otrok teže diha, ima tudi dražec kašelj in je na pogled otečen (oteklina obraza, zgornjih okončin in vratu). Prav tako lahko bolniki z limfomom občutijo tudi splošne simptome, kot so nočno potenje, hujšanje

in vročina, srbenje ter splošna utrujenost. Bolezen se pojavlja skozi vse otroštvo, a redko pri otrocih, mlajših od dveh let.

Kombinirano zdravljenje najbolj učinkovito

Pri zdravljenju raka pri otrocih je najuspešnejše t. i. kombinirano zdravljenje. Gre za kombinacijo treh metod, ki ena drugo odlično dopolnjujejo: kirurgija, kemoterapija in obsevanje. To zdravljenje je najbolj uspešno tako v odstotku preživelih kot tudi v kakovosti življenja po ozdravitvi. Ko so pred 50 leti začeli zdraviti otroškega raka oz. levkemijo s kemoterapijo, je prihajalo do številnih neželenih učinkov. Negativna točka kemoterapije je tudi ta, da citostatiki ne dosegajo vseh mest v telesu in je zdravljenje raka s to metodo na takih mestih neuspešno. Zato so kemoterapiji priključili zdravljenje z radioterapijo, ki je kljub neželenim učinkom med najuspešnejšimi načini zdravljenja malignih tumorjev. Z njo obsevajo tista mesta, ki so manj dostopna citostatikom. Obsevanje dodajajo tudi kirurški način zdravljenja, s katerim navadno zdravijo Wilmsov tumor in nevroblastom, saj zmanjša tumor pred kirurško odstranitvijo.

POMLADNA ISKRICA
od **80 EUR** v hotelu s 4*
Za dve osebi na noč, polpenzion (minimum: 3 noči)

MINI POMLAD
od **158 EUR** naprej v hotelu s 4* za 3 noči
Program velja od nedelje do petka.

PROGRAM ZA DVA
od **215 EUR** naprej v hotelu s 4*
Za dve osebi za dve noči + bon za wellness storitve

Terme 3000 MORAVSKE TOPLICE SPA & HOTELS RESORTS
Informacije in rezervacije:
TERME 3000
Tel.: 02/512 22 00, 512 22 80
www.terme3000.si, info@terme3000.si

VELIKONOČNE POČITNICE
EN OTROK DO 12. LETA IN DRUGI OTROK DO 6. LETA V SOBNI Z DVEMA ODRASLIMA - BREZPLAČNO.

V dnevi, ki prihajajo, bodo dnevi vse daljši in sonček nas bo vztrajno vabil v naravo, na kolo, na sprehod. Tisti, bolj zagnani, so se iz fitnes centrov že preselili na prosto, obuli tekaške čevlje in začeli s prvimi pripravami. Podobno je s kolesarji. Smučarska sezona bo zaradi obilice snega in primerne zime trajala verjetno še nekaj časa, na visoko ležečih smučiščih tudi do maja, hoja v hribe pa je tako aktualna vse leto. Med množico ljubiteljev dobrega počutja še vedno ostajajo tisti, ki nimajo stroge ločnice med letnimi časi in savnam, wellness programom, pa tudi dobri hrani ostajajo zvesti vedno in povsod. Če spadate v skupino, kjer vas mora za rekreacijo najprej nekdo navdušiti, potem pa se dobro znajdete v nekem ustaljenem urniku, si izberite sprostitveni in rekreativni vikend paket, ki ga do prvih poletnih dni ponujajo številni centri ugodja, sprostitve in dobrega počutja. Za začetek dobite program, določite urnik, spremlja pa vas za to usposobljeno osebo. Led je prebit, doma nadaljujete sami ali s pomočjo, lahko pa se vedno odločite in ponovite vikend paket.

Toplice Sveti Martin

Eden plača - drugi GRATIS!

- 5 polpenzionov, namestitve v vrhunsko opremljenih apartmajih »Regina« 4*
- neomejena uporaba vseh bazenov – notranjih in zunanjih ter whirlpoola, s termalno in navadno vodo, ter vrhunskimi učinki hidromasaže
- 25 % popusta na parno i fnsko savno

5 polpenzionov - samo 298 € (za 2 osebe)

Toplice Sveti Martin d.o.o.
Orknačičeva 5b,
40113 Sveti Martin na Muri
Moravska
Tel.: +385 48 371 111
Fax: +385 48 371 171
info@toplicesvetimartin.hr
www.toplicesvetimartin.hr

Medimurje Wellness & Vital Care

ONKOLOGIJA

POGOVOR: ASIST. DR. VERONIKA VELENŠEK, PEDIATRINJA HEMATO-ONKOLOGINJA, PEDIATRIČNA KLINIKA LJUBLJANA

Otroci obolevajo za drugačnimi vrstami raka kot odrasli

V zadnjih 30 letih se je izrazito povečalo število otrok in mladostnikov, ki so ozdravljeni raka, saj jih lahko več kot 70 odstotkov pričakuje ozdravitev, pravi asist. dr. Veronika Velenšek, specialistka pediatrije iz Pediatrične klinike v Ljubljani.

KATARINA PODNAR

Dr. Velenškova nam je predstavila področje rakastih obolenj pri otrocih in nam zaupala tudi pogosto zamolčane občutke, ki jih doživljajo zdravniki, ki delajo na tem področju.

Ali otroci zbolijo za istimi vrstami raka kot odrasli?

"Rak pri otrocih se od raka pri odraslih precej razlikuje, zanj pa je značilno tudi, da se pri odraslih sploh ne pojavlja. Pogosto tudi izbruhne v drugih delih telesa kot pri odraslih. Pri otrocih se ne pojavljajo karcinomi, epitelni tumorji, zanje so značilni sarkomi in tumorji, ki so tipični za otroško obdobje. To so nevroblastom, Wilmsov tumor ali tumor ledvic, germinativni tumorji (tumorji zarodnih celic). Te vrste tumorji so bolj odzivni na zdravljenje kot pri odraslih in je zato tudi preživetje boljše."

Za katerimi vrstami raka zbolijo otroci?

"Najpogostejša rakava bolezen pri otrocih je levkemija in obsega do 30 odstotkov vseh novo odkritih rakov pri otroku. Največkrat zbolijo za akutno limfoblastno levkemijo, še posebej med drugim in šestim letom starosti. Preživetje je do 80-odstotno. Med t. i. solidnimi tumorji so najpogostejši možganski tumorji, za katerimi v Sloveniji vsako leto zbolijo približno deset otrok. Posledica je glavobol, zlasti zjutraj ali ponoči, slabost, bruhanje in zaspanost. Ob pritisku tumorja na določena možganska tkiva se pojavijo motnje ravnotežja, dvojni vid, težave pri požiranju, govorenju, krči, lahko tudi motnje v rasti in razvoju pubertete, čezmerno pitje in izločanje urina. Na splošno so otroci takrat bolj razdražljivi, nimajo teka, lahko imajo tudi težave v šoli.

Nevroblastom nastane v živčnem tkivu, ki poteka v obliki verige vzdolž vratu, prsnega koša in trebuha ali v nadledvičnih žlezah, najpogostejše pri otrocih, ki so povprečno stari dve leti. Pri mlajših od enega leta je tumor nagnjen k izginotju, spontanem ali ob minimalnem zdravljenju. Pri starejših poteka bolezen pogosto

zelo agresivno, otrok je že na prvi pogled videti hudo kronično bolan. Ima vročino, je bled, shujšan, razdražljiv, lahko ima drisko, povišan krvni tlak, se znoji. Lahko se pojavi tudi obarvanost okoli oči (očalni hematoma). Preživetje je slabše, do 50 odstotkov.

Wilmsov tumor ali nefroblastom nastane v ledvici. (Lahko tudi na obeh straneh). Otroci so povprečno stari tri leta. Največkrat nimajo težav. Starši ali zdravnik povsem po naključju zatipajo zatrdlino v trebuhu. Stopnja ozdravljivosti je do 90 odstotkov.

Najpogostejši tumor v skupini tumorjev mehkih tkiv je **rabdomyosarkom**. Največkrat izbruhne v starosti dveh do šest let, več bolezni pa je tudi pri adolescentih, na območju glave in vratu, nato pa v sečnem mehurju in spolnih organih, redkeje na udih in v steni prsnega koša ali trebuha. Ozdravljivost je 60- do 70-odstotna.

Linfomi so tumorji, ki nastanejo v limfatičnem tkivu, najpogostejše v bezgavkah in jih delimo v Hodgkinove in ne-Hodgkinove. Prvi znak je običajno povečanje bezgavk nekje v telesu, ki so neboleče. Spremlja jih vročina, hujšanje in pretirano znojenje, zlasti ponoči. Hodgkinov limfom se pojavlja pri starejših otrocih oz. najstnikih. Ozdravljivost je zelo dobra, do 90 odstotkov. Od kostnih tumorjev sta najpogostejša **osteogeni sarkom**, ki se pojavlja na dolgih kosteh kot stegnenica, golenica, nadlahtnica, in **Ewingov sarkom**.

Kakšno je sodobno zdravljenje otroškega raka?

"Odlučni dejavniki za izbiro in uspeh zdravljenja so vrsta bolezni, njena razširjenost ob prepoznani in odziv na zdravljenje. Rak pri otroku je razširjena bolezen od samega začetka in že majhen tumor spremljajo mikroskopsko majhne metastaze, ki jih s preiskavami še ne moremo zaznati. Zato je zdravljenje v večini primerov kombinirano. Sodobno klasično zdravljenje vključuje kemoterapijo, operacijo in obsevanje prizadetega mesta, kjer je bil tumor. Namen kemoterapije je uničiti mikroskopsko majhne metastaze, zmanjšati bulo,

omogočiti nepohablajoči kirurški poseg ter zmanjšati odmerek obsevanja in s tem njegove neugodne posledice. Pri kemoterapiji običajno vključimo več citostatikov. Nekaj jih otroci pojedjo, večino pa dobivajo z infuzijskim sistemom v žilo, nekaj tudi v možgansko tekočino. To zdravljenje je agresivnejše kot pri odraslih, je pa tudi učinkovitejše in otroci ga bolje prenašajo.

Pri levkemiji in nekaterih solidnih tumorjih, kjer vidimo, da jih z običajno kemoterapijo ne bomo mogli pozdraviti, pride v poštev transplantacija matičnih krvotvornih celic (MKC), ki jih zberemo iz kostnega mozga ali iz venske krvi. Glede na to, kdo je dajalec MKC, ločimo več presaditev. Pri autologni presaditvi je dajalec matičnih krvotvornih celic bolnik sam, pri alogenični presaditvi pa je dajalec oseba, ki jo izberemo na osnovi tkivne skladnosti. To ugotavljamo s posebnimi krvnimi testi, ki jih imenujemo HLA tipizacija. Obstaja približno 25-odstotna verjetnost, da bo imel otrok med sorojenci primerne dajalca. V primeru, da tega nima, se ustreznega dajalca išče v mednarodnih registrih dajalcev po vsem svetu. Možen vir MKC so poleg kostnega mozga in venske krvi tudi celice, zbrane iz popkovnične

Asist. dr. Veronika Velenšek, pediaterka hematološko-onkologinja

ne krvi. Pri nas izvajamo vse tri vrste presaditev."

So za zdravljenje otroških vrst raka na razpolago vsa sodobna zdravila in izkoriščene vse možnosti?

"Tudi biološka zdravila se za zdravljenje otroškega raka včasih uporabljajo pri zdravljenju ne-Hodgkinovega limfoma in pri kronični levkemiji. Zaenkrat se še ni zgodilo, da ne bi mogli uporabiti zdravila, ki je drago, a dokazano učinkovito za zdravljenje posameznega otroka z rakom. V primeru, da pri otroku ustreznega zdravljenja ali dela zdravljenja (zahtevna operacija, vrsta obsevanja) ne moremo nuditi pri nas, ga pošljemo na zdravljenje v tujino. Zavod za zdravstveno zavarovanje to vedno odobri."

Ozdravljeni otroci se soočajo s poznimi posledicami zdravljenja? Kako sodelujete po odpustu iz bolnišnice?
 "Hkrati z večjo možnostjo preživetja se je poglobilo tudi znanje o dolgoročnih posledicah zdravljenja raka, pri čemer lahko ostanejo nekatere posledice prikrite še leta po njegovem zaključku in se pojavijo šele v odraslem življenju. Vsak organ ali tkivo lahko utрпи poškodbe po zdravljenju. Večji je lahko tudi pojav sekundarnih tumorjev. Do danes se je nabralo veliko izkušenj, kako nekatere neugodne posledice zdravljenja preprečimo ali zmanjšamo.

Zato je psihosocialna podpora otroku z rakom in njegovi družini nujni sestavni del podpornega zdravljenja. Otrokom je omogočeno nemoteno nadaljnje šolanje v bolnišnici, tako da ne izgubijo šolskega leta. Na oddelku deluje vrtec z vzgojiteljico. Stiske in strah preprečujemo s pogovori. Vsi otroci, predvsem pa najmlajši, želijo, da preživijo starši čim več časa z njimi. Zato sta za starše iz oddaljenih krajev na voljo dve stanovanji, kjer lahko brezplačno bivajo v času, ko je otrok v bolnišnici, za katere skrbi Sklad za pomoč otroku z rakom, ki deluje od leta 1988. Vsako leto organiziramo večdnevni zimski in letni tabor v psihorehabilitacijske namene. Ta vključuje bogat kulturni, rekreacijski in družabni program. Otroci, ki so končali zdravljenje, se ga zelo radi udeležujejo, se družijo, nam pa prinaša dragocene izkušnje."

Kako kot zdravnica spremljate in občutite zdravljenje malih bolnikov?

"Včasih je potrebno zares veliko energije. Zavedaš se, da otroku in staršem pomagaš res lahko samo, če poleg strokovnega znanja v zdravljenju vložiš tudi svoj osebni odnos in jim daš čutiti, da jih boš spremljal ves čas bolezni. Da boš ostal tudi takrat, ko se ne bo dalo nič več narediti, in ko bo zelo težko. Mislim, da bolj kot pri katerikoli drugi bolezni prihaja tu do izraza zdravnikov odnos do življenja. Tudi do bolnega življenja in do smrti. Če se sam bojiš življenja, prizadeti, tudi smrti, boš težko pomagal drugim. Sem pa vesela, da večino malih bolnikov s sedanjim znanjem lahko dokončno pozdravimo. Gledaš jih, ko odrasčajo, se osamosvajajo. Takrat si srečen in ponosen. To nam tudi vlija moč in energijo za naprej. Vedno me prizadene, ko gledam pred seboj otroka, ki ga ne moremo pozdraviti ... Kljub vsemu strokovnemu znanju, si tudi ranljiv in ne veš, kaj bi. Včasih me prevzamejo čustva žalosti in skrbi, ki jih tudi pred svojimi tremi otroki doma težko prikrijem. Po drugi strani pa mi ravno oni, in naša povezanost, dajejo navdih in pogum za delo. Navdih iščem tudi v knjigah, klasični glasbi, slikah, prijateljih. Tako se skozi naše delo naučimo ceniti življenje in živeti vsak trenutek tak kot je. Če v življenju korak za korakom, dan za dnem, spreminjaš majhne stvari, se velike stvari nekega dne spreminijo same od sebe."

KAKO DELUJE

Aliskiren je prvi direktni zaviralec renina

Vsak peti prebivalec razvitega sveta ima povišan krvni tlak. Najpogosteje gre za esencialno hipertenzijo, pri kateri je vzrok za nastanek neznan. Aliskiren je prvo novo zdravilo za zdravljenje esencialne hipertenzije, ki je prišlo na trg po več kot 10 letih in neposredno zavira encim renin.

MOJCA ŠIMENC

Kaj je aliskiren in kako deluje?

Aliskiren je zdravilo, ki znižuje povišan krvni tlak. Pri uravnavanju krvnega tlaka je eden od pomembnih mehanizmov renin-angiotenzin-aldosteronski (RAAS) sistem. Ta sistem lahko zaviramo z različnimi zdravili, ki vplivajo na sistem RAAS na različnih mestih delovanja in tako znižujejo krvni tlak.

Novo zdravilo aliskiren zavira delovanje encima renina in s tem se zavre delovanje sistema RAAS v točki aktivacije.

Aliskiren zniža sistolični in diastolični krvni tlak, znižanje se ohrani skozi celotni 24-urni interval.

Aliskiren delovanje renina v plazmi celo zniža za 50 do 80 odstotkov, s čimer se zmanjša tudi tveganje za srčnožilne zaplete, povezano z zvišanim delovanjem renina v plazmi. Priporočeni odmerek je 150 miligramov enkrat na dan, bolniki pa ga jemljejo peroralno (v obliki tablet), najbolje vedno ob isti uri. Pri bolnikih, pri katerih tlak še vedno ni dovolj urejen, je mogoče odmerek zvečati na 300 miligramov enkrat na dan.

Učinkovito delovanje tudi v zgodnjih jutranjih urah

Aliskiren je primeren za odrasle bolnike ne glede na spol, starost, indeks telesne mase. Pri 80 do 95 odstot-

kih bolnikov se vrednosti krvnega tlaka znižajo v dveh tednih po začetku zdravljenja. Znižata se tako sistolični kot diastolični krvni tlak, znižanje pa se ohrani skozi celotni 24-urni interval, kar pomeni, da se ohrani učinkovito delovanje tudi v zgodnjih jutranjih urah. Bolnikom z blago do hudo okvaro ledvic ali jeter začetnega odmerka zdravila ni potrebno prilagajati.

Aliskiren se za doseganje večjega antihipertenzivnega učinka sme jemati tudi z drugimi zdravili za zdravljenje zvišanega krvnega tlaka.

Ugodno zaščitno delovanje na srce in ledvice

V svetu potekajo številne raziskave o vplivu aliskirena

Aliskiren pri sladkornih bolnikih tipa 2 deluje zaščitno na ledvice (zmanjšuje albuminurijo).

na preprečevanje srčnožilnih zapletov in s tem povečano možnostjo preživetja. Raziskave potekajo z bolniki s trebušno debelostjo, sladkorno boleznijo in bolniki s srčnim popuščanjem. V vseh raziskavah skupno sodeluje več kot 35 tisoč bolnikov.

Ze opravljene študije so pokazale, da aliskiren pri sladkornih bolnikih tipa 2, ki imajo visok krvni tlak, zmanjšuje albuminurijo (bolezensko izločanje raztopljenih beljakovin s sečem, ki je glavni pokazatelj za ledvično bolezen) za 20 odstotkov. Pri diabetikih s hipertenzijo druge stopnje (pri njej so vrednosti sistoličnega krvnega tlaka 160 ali več) se je ob osemtedenskem jemanju 300 miligramov aliskirena sistolični krvni tlak pomembno znižal. Aliskiren ugodno deluje tudi na bolnike s srčnim popuščanjem.

DR. DIMITRIJ KLANČIČ, SPECIALIST INTERNE MEDICINE,
SPOŠNA BOLNIŠNICA DR. FRANCA DERGANCA ŠEMPETER PRI NOVI GORICI

Izkušnja z zdravilom

Aliskiren sem začel uporabljati v decembru 2008. Do sedaj se je zdravilo izkazalo kot učinkovit, varen antihipertenziv. Bolniki ga dobro prenašajo.

Večina bolnikov z arterijsko hipertenzijo potrebuje za zdravljenje več zdravil, aliskiren je torej velika pridobitev v paleti dosedanjih antihipertenzivov. Je novost glede mehanizma delovanja in prijema. Saj direktno zavira renin (renin začne kaskado reakcij, končni produkt pa je angiotenzin II, ki je med glavnimi krivci za

povišan krvni tlak, kvarno pa vpliva na srce, ledvice in možgansko žilje). Veliko pa pričakujemo tudi od njegovega delovanja na tkivni (v srcu, ledvicah) RAAS (renin-angiotenzin-aldosteron) sistem.

Aliskiren se torej uporablja za zdravljenje povišanega krvnega tlaka, in sicer pa naj bi ugodne učinke tudi na srce (upočasnil naj bi trend zadebelitve srčne mišice), ledvicah z manjšanjem propustnosti za beljakovine in s tem upočasnitvijo ledvičnega od-
povedovanja.

Aliskiren je velika pridobitev v paleti dosedanjih antihipertenzivov.

Trenutno je zavarovalnica omejila uporabo zdravila pri sladkornih bolnikih s povišanim krvnim tlakom in povečano količino beljakovin v urinu (kar je seveda dolgoročno neugodno in kaže na prizadetost ledvic v sklopu sladkorne bolezni). Ti bolniki so ogroženi, saj povečana količina beljakovin v urinu pomeni nevarnost odpovedi ledvic, nena-
zadnje pa tudi večjo verjetnost smrti zaradi možganske ali srčne kapi. To pa želimo tudi z aliskirenom preprečevati.

Drau Apotheke: lekarna v Beljaku, kjer dobite nasvet v slovenščini!

Lastnica mag. Nina Seiler
in mag. Barbara Sturm vam radi
svetujeta v slovenskem jeziku.

- zdravila izdajamo tudi na slovenske recepte
- nudimo izdelke iz alternativne medicine - homeopatska zdravila; cvetje Dr. Bach, mineralne soli Dr. Schüssler
- ekskluzivna kozmetika iz lekarne: VICHY; AVENE; LA ROCHE POSAY; OLIVENKOSMETIK DR. THEISS; SANOFLORE; EUBOS; WELEDA; WIDMER
- naročila po elektronski pošti ali po telefonu
- otroški kotichek

Drau Apotheke
Lust auf Gesundheit

Drau Apotheke
Mag. pharm. Nina Seiler
9500 Beljak (Villach),
Ossiacher Zeile 45,
Avstrija

Telefon: +43-4242/284 64
Fax: +43-4242/284 64 - 30
E-pošta: pharmazie@drau-apotheke.at
Spletne strani: www.drau-apotheke.at

odprto: 8.00 - 18.00
ob sobotah: 8.00 - 12.00

PROSTATA

POGOVOR: DOC. DR. CIRIL OBLAK, SPECIALIST UROLOG, KLINIČNI ODDELEK ZA UROLOGIJO, KIRURŠKA KLINIKA UKC LJUBLJANA

Prostata: kdaj takoj k urologu

Moška spolna žleza prostata je ob rojstvu majhna, nato zelo počasi ali skoraj nič ne raste do začetka pubertete. Takrat pod vplivom moških spolnih hormonov, predvsem testosterona oz. dihidrotestosterona, postane zrela in meri približno 20 ml (ccm).

MOJCA ŠIMENC

V puberteti se rast prostate umiri, kar traja nekako do 45. leta starosti moškega. Potem se začne nezadržna rast prostate do smrti, ki pa je lahko različno hitra. Odvisna je od več dejavnikov, najmočnejši je spet moški spolni hormon," pojasnjuje doc. dr. Ciril Oblak, specialist urolog iz Kliničnega oddelka za urologijo Kirurške klinike UKC Ljubljana.

Katero urološko težavo najbolj pogosto pestijo moške po 50. letu starosti in ali je njihov vzrok vedno prostata? Kakšni so njihovi bolezenski znaki?

"V tej starosti se najpogosteje začnejo težave zaradi povečanja prostate. Ker prostata leži tik pod vratom sečnice in skozi njo poteka sečnica, povečanje žleze lahko povzroči tako imenovane simptome spodnjih sečil. Največkrat je to slabši curek seča, ki se lahko tudi prekine, pogostejše uriniranje čez dan in ponoči, čakanje na začetek curka, kapljanje po koncu mikcije. Vse te spremembe se pojavljajo počasi, zato jih moški dostikrat niti ne opazijo, ker jih nekako jemljejo za normalne. Opisane spremembe v delovanju spodnjih sečil niso vedno posledica le zvečane prostate. Podobne ali celo enake težave lahko povzročijo še nekatere druge bolezni, kot je zoženje kožice, ki pokriva glavo spolovila (fimoza), kar je pogostejše pri zrelih moških, ki imajo slad-

korno bolezen, zoženje (striktura) sečnice, kamen v sečnici, okužba sečnice in/ali sečnika, kamen v sečniku, drugi tujki v sečnem mehurju, rak na prostati in sečniku in še nekatere druge bolezni sečnika."

Pri katerih bolezenskih znakih naj moški "postane pozoren"?

"Če govorimo o resnih znakih, ki zahtevajo takojšen pregled, je to vsekakor pojav krvavega seča - pri tem obotavljanja ne sme biti. Povsem drugače je, če moški opazi kri v semenski tekočini. Praviloma to ni znak kakšne resne bolezni, prav pa je, da obišče zdravnika. Sprememba v velikosti testisov, zlasti če se pojavi pri mlajšem moškem, ki je sicer dostikrat neboleča, prav tako zahteva nadvse resen pristop. Tudi zaradi drugih sprememb, ki se pojavijo na zunanjem genitalu in jih zato zlahka opazimo, se moramo oglasiti pri zdravniku. Okužba s tipičnimi simptomi in znaki pri sicer zdravem moškem tudi ne nastane kar tako in je zanesljivo treba ugotoviti, kaj je vzrok, še posebej, če se pri tem pojavi tudi krvav seč. Pri zrelejših moških je vendarle v ospredju težava s simptomi spodnjih sečil, ki jih največkrat povzroča prav povečana prostata."

Kakšna so obolenja prostate ter ali in zakaj je pomembno zgodnje odkrivanje? Ali je za vsa obolenja prostate pomembno zgodnje odkrivanje?

"Glede obolenj prostate so v ospredju vnetje (prostatitis),

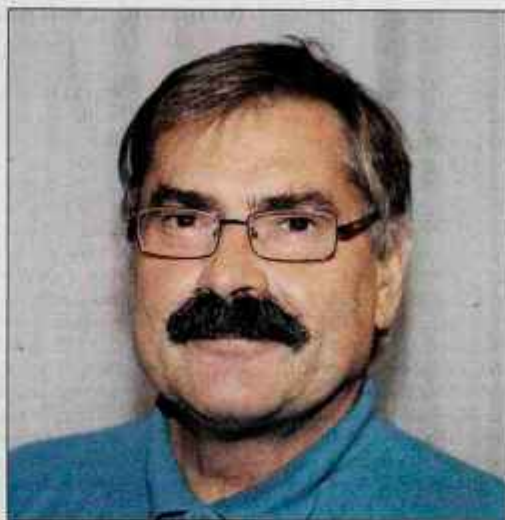
benigno povečanje (po starem hipertrofija) in rak. Druge spremembe so manj pogoste in tudi manj pomembne.

Akutno vnetje žleze je bolezen, ki jo moški kaj hitro zazna. Povzroča tipične težave: bolečine v spodnjem delu trebuha in presredku, težavno uriniranje, lahko se pojavi celo zapora seča, zvišana telesna temperatura in tudi mrzlica ni redka, bolnik je pravzaprav kar precej bolan.

Kronično vnetje je drugačno, težave se po izraženi spremembi, menjajo se obdobja, ko jih pravzaprav ni, poslabšanje se pojavi največkrat ob hladnejšem vremenu ali v prehodnih obdobjih tople/hladno in obratno."

Kako se ugotavlja, kako resne so težave? Kaj bi morali moški sami vedeti, a ne vedo?

"Kako resne so težave s spodnjimi sečili, pri moškem je to sečnik, prostata in sečnica (seveda sem štejemo tudi penis in mošnjo), predvsem z uriniranjem, lahko dobro ocenimo s pomočjo mednarodnega vprašalnika (IPSS), ki je preveden tudi v naš jezik in ga s pridom uporabljamo v dnevi praksi. Njegova vrednost je tudi v tem, da s tem pripomočkom ne samo ocenimo trenutno stanje, ampak s polnovnim izpolnjevanjem čez nekaj mesecev ali ob letu, lahko ovrednotimo tudi dinamiko težav: se slabšajo, ostajajo nespremenjene ali so celo manjše, kar največkrat opazimo po uvedbi ustreznega zdravljenja. Poleg vprašalnika uporabljamo tudi pogovor, splošni urolo-

Doc. dr. Ciril Oblak, specialist urolog

Resni bolezenski znak, ki zahteva takojšen pregled, je pojav krvavega seča.

ški pregled, precej koristnih podatkov nam lahko da tudi ultrazvočni pregled, vendar skozi trebušno steno lahko ocenimo sečnik in prostato le, če je mehur vsaj deloma napolnjen s sečem. Ob pregledu moškega po 50. letu starosti napravimo tudi odvzem krvi za določitev prostatičnega serumskega antigena (PSA), če pa je v družini po moški strani ugotovljen rak prostate, začnemo s pregledi vsaj po 45. letu, še bolje pet let prej."

Kaj je benigno povečanje prostate in zakaj je pomembno, da ga odkrijete?

"Benigno povečanje prostate je enostavno povedano večja prostata, ki povzroča težave s

spodnjimi sečili. Razlog, zakaj želimo takšno stanje ugotoviti, je, da s pravočasnim in ustreznim zdravljenjem lahko preprečimo zaplete bolezni, kot sta akutna zapora seča in operacija na prostati, in tudi pozne posledice, ki lahko vodijo celo v dokončno odpoved delovanja ledvic. Primerno zdravljenje seveda lahko tudi znatno izboljša kakovost življenja."

Ali je v zadnjih letih prišlo do novosti, sprememb pri zdravljenju bolezni prostate?

"Temeljno spremembo v diagnosticiranju bolezni prostate in simptomov spodnjih sečil je prineslo več dejavnikov. Predvsem je to določanje PSA, s katerim lahko odkrijemo in spremljamo tudi rak na prostati, ki ga seveda dokažemo s transrektalno ultrazvočno preiskavo in biopsijo prostate. Pomembna je možnost ultrazvočne preiskave, meritev pretoka seča, v nekaterih, sicer redkih primerih urodinamske preiskave in ne nazadnje tudi vprašalnik IPSS. Tradicionalno zdravljenje prostate je bilo še ne tako dolgo nazaj pravzaprav enostavno. Ko se je pojavil večji zastavek v sečniku zaradi opešanja sečnega mehurja, ponavljajoče krvavitve iz prostate, kamen, okužbe ali izbočenja v steni mehurja ali celo zapora seča, smo bolnika operirali. Nismo poznali načina, kako bi rast prostate zaustavili, še manj, da bi jo z zdravili zmanjšali. Prihod uspešnih zdravil je spremenil marsikaj. Danes

nam pri veliki večini bolnikov, ki pridejo do zdravnika pravočasno, uspe dvojje:

- lahko le zmanjšamo simptome, ne da bi vplivali na rast žleze prostate, za kar se največkrat odločamo, kadar je prostata razmeroma majhna, vendar že povzroča težave. V ta namen svetujemo zaviralce receptorjev alfa (alfa blokatorje). Na ta način zmanjšamo stiskanje sečnice, ki ga povzročajo gladke mišice, ki sestavljajo večino žleze prostate.

- če je prostata večja, lahko uvedemo zaviralce 5alfa reduktaze, ki žlezo zaustavijo v rasti in jo v nekaj letih celo uspejo zmanjšati za 25 in več odstotkov, torej jo dobesedno "pomladajo".

Številne raziskave so pokazale, da je najuspešnejše zdravljenje simptomov spodnjih sečil, ki jih povzročajo večje prostate, kombinacija obeh vrst zdravil. Moškim tako največkrat svetujemo, da se zdravijo z obema vrstama zdravil, ker imajo na ta način od zdravljenja največjo korist. Zaviralcev receptorjev alfa je več vrst, poznamo pa le dva uspešna zavirača 5alfa reduktaze, finasterid in dutasterid. Finasterid je dodobra preizkušeno zdravilo, ki je sedaj v Sloveniji dostopno že pod več imeni, dutasterid je novejšo zdravilo. Slednje bo kmalu na tržišču tudi že v tovarniško pripravljene kombinaciji, v eni kapsuli bo tako dutasterid in zaviralec receptorjev alfa, tamsulozin."

Brezplačni pregledi prostate v Škofji Loki

V ambulanti Diavita v Škofji Loki (spodnji prostori ZD Škofja Loka) so pripravili serijo **brezplačnih pregledov prostate** za moške. Pregledi bodo potekali 25. in 30. marca ter 1., 6., 8., 15. in 20. aprila, udeležijo pa se jih lahko tisti moški, ki imajo seštevke točk iz spodaj objavljenega vprašalnika 12 ali več, ne glede na to, ali se zaradi težav s prostato že zdravijo ali ne. Za pregled, ki jih omogoča farmacevtsko podjetje Glaxo SmithKline, se je potrebno **predhodno naročiti** in s seboj prinesiti izpolnjeni vprašalnik, napotnica splošnega zdravnika pa ni potrebna. Naročanje poteka **vsak delavnik med 14. in 18. uro** po telefonu 030/339 460 ali po elektronski pošti diavita@siol.net. Brezplačni pregled prostate bo obsegal komentar vprašalnika, odvzem krvi za določitev prostatičnega specifičnega antigena, ki se ga uporablja za oceno stanja prostate in zgodnje odkrivanje raka na žlezi, urološki pregled in UZ prostate. Moški bodo naknadno prejeli tudi pisni urološki izvid.

Mednarodni vprašalnik za točkovno vrednotenje simptomov benigno povečane prostate

Mednarodni vprašalnik je sestavljen iz vprašanj, ki se nanašajo na simptome benigno povečane prostate. Za vsako vprašanje obkrožite odgovor glede na pogostnost posameznega simptoma.

	NIKOLI	ZELO REDKO	OBČASNO	POGOSTO	ZELO POGOSTO	SKORAJ VEDNO
1. Kako pogosto ste v preteklem mesecu imeli občutek nepopolnega izpraznjenja mehurja po končanem uriniranju?	0	1	2	3	4	5
2. Kako pogosto ste v preteklem mesecu morali urinirati pogostejše kot vsaki dve uri?	0	1	2	3	4	5
3. Kako pogosto ste v preteklem mesecu opazili prekinitve v curku urina med uriniranjem?	0	1	2	3	4	5
4. Kako pogosto ste v preteklem mesecu imeli težave, da ste zadnjič urin, potem ko ste zadnjič potrebo po uriniranju?	0	1	2	3	4	5
5. Kako pogosto ste v preteklem mesecu opazili šibek curek urina?	0	1	2	3	4	5
6. Kako pogosto ste v preteklem mesecu morali napiti oz. pritriliti, da ste začeli urinirati?	0	1	2	3	4	5
	NIKOLI	ENKRAT	DVAKRAT	TRIKRAT	ŠTIKRAT	PETKRAT ALI VEČ
7. Kako pogosto ste se v preteklem mesecu med spanjem zbudili, ker ste morali urinirati?	0	1	2	3	4	5

Skupni seštevek: =

& Gorenjci in zdravje

"Pravzaprav nič posebnega ne počnem za svoje zdravje. Dvigujem otroke, pa na alpske smuči grem včasih ... Sem se pa s športom bolj ukvarjal pred leti, ko je bila stiska s časom manjša."

(Borut Veselko, direktor Prešernovega gledališča Kranj)

Arteriosklerozo odkrili celo pri trinajstletnikih

Pretirana telesna teža je eden od največjih dejavnikov tveganja za nastanek arterioskleroze. Čeprav je dolgo veljalo, da žile poopnevaajo pri odraslih, je študija, ki so jo opravili znanstveniki iz Univerze v Kansas Cityju (Missouri), potrdila, da do arterioskleroze lahko pride tudi pri otrocih. V študiji je sodelovalo 70 otrok (34 dečkov in 36 deklic) v starosti od 6 do 19 let (povprečna starost je bila 13 let). Vsi so imeli preveliko telesno težo, 57 % jih je bilo debelih. Vsak tretji je imel sistolični krvni tlak nad 95. Vsi so imeli povišan celokupni holesterol, trigliceride in LDL holesterol. Izkazalo se je, da je bila debelina intime-medije v vratnih arterijah (gre za metodo ocenjevanja napredovanja arterioskleroze) pri njih podobna kot pri 45-letnikih. Zadebelitev je bila sicer mehkejša in manj poopnela, kot je običajno pri odraslih. Povprečna izmerjena debelina intime-medije je bila 0,45 milimetra, največja izmerjena pa 0,75 milimetra. Največ otrok s poopnjenimi žilami je bilo v skupini, pri kateri so izmerjene vrednosti trigliceridov presegle 11,1 mmol/l. Delež je znašal kar 88 %. (American Heart Association; kk)

Novo biološko zdravilo za revmatoidni artritis

Evropska komisija je konec januarja letos odobrila uporabo novega biološkega zdravila tocilizumab za zdravljenje bolnikov z revmatoidnim artritisom. Zdravilo tocilizumab se lahko uporablja v kombinaciji z metotreksatom ali kot samostojno zdravljenje, pri tem pa z novim mehanizmom delovanja prinaša nove možnosti za zdravljenje bolnikov z revmatoidnim artritisom. Primerno je za zdravljenje zmerno do hudo aktivnega revmatoidnega artritisa v kombinaciji z metotreksatom pri odraslih bolnikih, ki se niso zadostno odzvali na predhodno zdravljenje z enim ali več imunomodulatornimi anti-revmatičnimi zdravili ali zaviralci tumorjev nekrotizirajočega faktorja (TNF) ali takšnega zdravljenja niso prenašali. Tocilizumab je prvo humanizirano monoklonsko protiteleso, ki deluje kot zaviralec aktivnosti preko receptorja za IL-6. Predstavlja nov mehanizem delovanja, s katerim zmanjšuje učinke IL-6, ki je pomemben sprožilec procesa kroničnega vnetja. Tako zdravilo prispeva k upočasnitvi ali celo ustavitvi nepovratnih sprememb na prizadetih sklepih, s čimer se pri teh bolnikih ohranja zmogljivost za delo. (kk)

Presaditve ledvic: Starejši primerni kot darovalci

Retrospektivna analiza podatkov za več kot 25700 presaditev ledvic pri osebah, starih 60 let ali več, ki so jo opravili raziskovalci Kalifornijske univerze v Los Angelesu, je pokazala, da so za darovalca primerni tudi starejši ljudje. V analizi so primerjali izide presaditev mlajšega živega darovalca (starost manj kot 55 let), starejšega živega darovalca (starost 55 let in več), mrtvega darovalca, izbranega po standardih, in mrtvega darovalca, izbranega po običajnih merilih. Kratkoročni izid presaditve je bil najboljši takrat, ki je bil darovalec mlajši. Če je bil darovalec starejši, je bilo 3-letno preživetje presajene ledvice sicer nekaj manjše, preživetje prejemnika pa podobno, kot pri mlajšem živem darovalcu. Tudi če je bil darovalec starejši od 65 let, je bilo preživetje pri 15 odstotkih prejemnikov več kot 80-odstotno. Najslabši izid je bil pri presajanju ledvice mrtvega darovalca, ki so ga izbrali po razširjenih merilih. Umrljivost prejemnikov ledvice mrtvega darovalca je bila kar 2,5-krat večja kot umrljivost prejemnikov ledvice živega darovalca, starejšega od 55 let. (American Journal of Kidney Diseases; kk)

Spomladansko utrujenost preženejo sadje, zelenjava, neoluščena žita in gibanje

BARBARA HROVATIN, DR. MED.

nasvet

Utrujenost je eden od najbolj pogostih simptomov nasploh. Vsak peti bolnik, ki obišče splošnega bolnika, kot eno od glavnih težav navaja utrujenost. Utrujenost je zelo nespecifični bolezenski znak in je na njegovi podlagi težko karkoli diagnostično zaključiti. Lahko se pojavlja ob normalnem telesnem in duševnem naporu kot znak, da telo potrebuje počitek, spremlja pa tudi praktično vse bolezni, ki jih poznamo, od pešanja srca, ledvic, jeter, drugih notranjih organov do motenj delovanja živčnega in hormonskega sistema, infekcij ...

Spomladanska utrujenost kot posebna bolezen medicinsko ne obstaja, jo pa vsako leto na prehodu iz zime v pomlad navaja precej ljudi. Gre za nerazložljivo utru-

tost, nemoč, ki ju pogosto spremljajo razdražljivost, motnje spanja, glavoboli. Vse to zmanjšuje kakovost življenja in tudi delovno učinkovitost. Vzroki za spomladansko utrujenost niso znani, domnevamo pa, da je vsaj deloma kriva prehrana, ki je pozimi bolj kalorična, manj vitaminska, bolj mastna, hkrati pa se večina ljudi manj giblje. Vsaj deloma k slabšemu počutju prispeva tudi vreme. Domnevamo, da je približno tretjina odraslih ljudi vremensko preobčutljivih. Pri bolezenskih stanjih, h katerim je človek sicer nagnjen (alergije, depresije, aritmije ...), je vreme lahko sprožilni dejavnik, ne moremo pa reči, da je povzročitelj bolezni. Pri dolgotrajni, nerazložljivi utrujenosti je potreben zdravni-

ški pregled z ustrežno diagnostično obravnavo, da ne spregledamo morebitnih organskih vzrokov utrujenosti: pešanje notranjih organov, morebitne hormonske spremembe, vnetja ... Utrujenost nam vedno nakaže, da se s telesom in/ali dušo nekaj dogaja in je pravzaprav povabilo, da bi pogledali vase in se začeli bolj prijazno "obravnavati". Preventiva? Se vedno je, tudi znano, osnovna zdravja in dobrega počutja zdrav način življenja. Za optimalno delovanje organizma in dolgoživost ničesar boljšega ali "močnejšega" ne poznamo. Za človeka je ustvarjena prehrana, ki temelji na rastlinah: sadje, zelenjava, neoluščena žita, oreški in semena, na drugi strani pa naj bi na naših

krožnikih bilo manj hrane živalskega izvora: mesa in predelanih mesnih izdelkov, manj mleka in mlečnih izdelkov, absolutno pa manj (ali še bolje - nič) t. i. hitre prehrane. Hamburgerji, čipsi, palačke, piškoti ... so hrana, ki ji je industrijska predelava odvzela vse tisto, za kar vemo, da na zdravje človeka vpliva dobro: vlaknine, antioksidanti, flavonoidi, vitamini, minerali ... skratka snovi, ki jih organizem vsak dan potrebuje za to, da se obnavlja in da se dobro počutimo.

Pri spomladanski utrujenosti si do boljšega počutja lahko pomagamo z nekaterimi prehranskimi dodatki in naravnimi zdravili - kot tonika in adaptogena delujeta korenina ginsenga in rhodiola rosea, za zmanjševanje

kronične utrujenosti in splošne oslabelosti pa je dobrodošel tudi koencim Q 10, ki sodeluje pri nastajanju celične energije - vse na voljo tudi v slovenskih lekarnah in specializiranih prodajalnah.

V času izrazite utrujenosti poživila (kavo, energijske pijače, alkohol ...) odsvetujemo. Vendar - dodatek je lahko le dodan na temelj zdravega načina življenja in ga, ne glede na kakovost in delovanje, ne more nikoli nadomestiti. Tabletko ne bo nikoli nadomestila tistega, kar s svojim telesom in dušo počnemo vsak dan. Zdrava prehrana, gibanje in ljubeč odnos do sebe in sveta sta temelj zdravja in najboljše preventiva pred vsemi boleznimi in tudi pred spomladansko utrujenostjo.

Kupci Alplesa vse bolj nelikvidni

Na domačem trgu se podaljšujejo plačilni roki, pri izvozu na Vzhod pa v Alplesu vse bolj občutijo naraščajočo nelikvidnost.

STEFAN ZARGI

Železniki - Pohištvena industrija je bila že ob napovedi gospodarske krize omenjena kot druga panoga, takoj za avtomobilsko, ki jo utegne gospodarska recesija najbolj prizadeti. Kako premagujejo te težje čase, smo se pogovarjali z Francem Zupancem, direktorjem Alplesa, največjega in najprepoznavejšega izdelovalca pohištva pri nas.

Pohištvena industrija, ki izdeluje bolj trajne dobrine, spada med panoge, ki jih recesija bolj prizadene. Kako jo občutite v Alplesu?

"Prve vplive recesije smo v Alplesu občutili že od začetka lanskega leta, zlasti na hrvaškem trgu. Prodaja v Sloveniji se je lani celo povečala za tri odstotke, na Hrvaškem pa smo beležili 13-odstotni padec prodaje. V celoti pa smo beležili štiriodstotni padec prodaje v primerjavi s preteklim letom. V državah vzhodne Evrope, kamor več izvažamo, se finančna kriza še močneje odraža zaradi velike zadolženosti in nelikvidnosti. Države, ki niso v Evropski uniji, se branijo s protekcionističnimi ukrepi - carinami in spodbujanjem potrošnje domačega blaga. Pohištvo je tudi dobrina, katere nakup je mogoče odložiti."

Kako kaže letos?

"V prvih dveh mesecih v Sloveniji beležimo štiriodstotni padec prodaje, na Hrvaškem pa je padec še večji kot lani. Ali na to vplivajo politični odnosi ali pa slaba ekonomska situacija, težko ocenjujem, ugotavljamo pa, da je zadolženost hrvaških potrošnikov bistveno večja kot slovenskih. Povečuje pa se tudi konkurenca drugih ponudnikov. V letošnjem poslovnem načrtu smo predvideli desetodstotno zmanjšanje povpraševanja po našem pohištvu. Trenutno ta plan dosežemo, če se situacija ne

Franc Zupanc

bo še poslabšala, odpuščanje zaposlenih ne bo potrebno."

Kakšen je bil vaš lanski poslovni rezultat?

"Lanski poslovni rezultat je bil pozitiven, saj smo imeli 240 tisoč evrov dobička. Uresničili smo tudi vse velike investicije, predvsem v skladiščno-distribucijski center, vreden osem milijonov evrov. To nam odpira nove razvojne možnosti, saj so se sprostile površine v proizvodnih prostorih. S to investicijo bomo trgu lahko ponudili več programov, skrajšali dobavne roke in povečali kakovost izdelkov. Lani smo trgu ponudili tri nove programe: otroški program Planet, program dnevnih sob Forma in program predsob Koda. Letos pripravljamo nov program spalnic, nov kosovni program in program vgradnih omar po meri kupca."

Bo poslovanje letos tudi pozitivno?

"V teh razmerah je bilo seveda treba optimizirati stroške do skrajnosti. Eden od ukrepov je tudi prehod na 36-urni tedenski delovni čas z uveljavitvijo subvencioniranja s strani države. Kljub visoki lanski inflaciji cene

povsem drugače. Znano je, da smo bili sredi 90. let v velikih težavah in za rešitev pred svačajem smo na Sklad republike Slovenije za razvoj prenesli celotno družbeno premoženje tedanjega Alplesa. S pomočjo Sklada smo prestrukturirali dolgove in s tem omogočili začetek sanacije. Sanacija je uspela predvsem zaradi dobrega poslovanja družbe Alples Lesni program, ki je bila ena od sedmih družb znotraj holdinga Alples. Ker smo bili v lasti sklada, je bila to državna lastnina, ki se ni mogla lastniti kot družbena lastnina s certifikati, pač pa se je sklad odločil, da Alples leta 2000 proda na javnem natečaju. Kandidatov za nakup je bilo tedaj več, med njimi na primer tudi novomeški Novoles. Ker smo se zavedali nevarnosti prevzema Alplesa s strani Novolesa in možnih negativnih posledic, smo ustanovili družbo Klasika, d. o. o., s sedemdesetimi družbeniki, ki je na razpisu za nakup uspela. Ta način privatizacije se nam še danes zdi najprimernejši v našem okolišju, saj je lastništvo razpršeno na največje možno število, ki ga zakon še omogoča. Iz naslova privatizacije tako družba Klasika, d. o. o., kot Alples nimata več nobenih obveznosti.

Velike investicije lani so verjetno zahtevale zadolženje. Imate z odplačili kreditov kaj težav?

"Za dobro polovico vrednosti investicije v skladiščno-distribucijski center smo pridobili dolgoročne bančne vire financiranja. Večji problem pa postaja nelikvidnost naših kupcev, saj nam že podaljšujejo plačilne roke za trideset in več dni. Ta nelikvidnost je še posebej prisotna na jugovzhodnih trgih. Z bankami z gledno sodelujemo."

Pred nedavnim so Alples in vas osebno na televiziji omenili med podjetji, kjer je bil izveden menedžerski odkup, tako rekoč prišteli so vas med tajkune, ki da danes celo ogrožajo slovenski bančni sistem. Kaj pravite na to?

"Reči moram, da je bilo poročanje televizije nekorektno, saj se je Alples lastnina v Selški dolini."

Odpiranje začasnega računa preko spleta

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj - Gorenjska banka se je med prvimi bankami v Sloveniji vključila v sistem e-TRR, s katerim bodočim pravnim osebam od 1. marca dalje omogoča odpiranje depozitnega računa za vplačilo ustanovnega kapitala tudi na daljavo preko spleta. Fizične osebe oz. družbeniki bodočih pravnih oseb lahko preko portala e-TRR (<http://evem.gov.si/etr/>) z uporabo kvalificiranega digitalnega potrdila oddajo vlogo za odprtje začasnega depozitnega transakcijskega računa za vplačilo ustanovnega kapitala družbe, ki je pogoj za ustanovitev družbe oz. za vpis družbe v sodni register. Banka po vplačilu osnovnega kapitala na začasni depozitni transakcijski račun izda elektronsko podpisano potrdilo o

vplačanem kapitalu. Potrdilo je družbenikom, ki so vplačali osnovni kapital na račun, odprt preko spleta, dostopno v registru potrdil vplačanega kapitala in je enakovredno klasično izdanemu potrdilu.

Za novoustanovljena podjetja in samostojne podjetnike, ki bodo do 30. junija odprti pri transakcijski račun, Gorenjska banka še vedno ponuja ugodnosti, ki vključujejo brezplačno vodenje transakcijskega računa za šest mesecev, brezplačno pristopnino za elektronsko banko LINK+ in LINKC, brezplačni plačilni promet v državi preko kartice Activa-MasterCard ter 25-odstotni popust pri stroških odobritev prevega kratkoročnega oz. dolgoročnega kredita.

Polom Istrabenza

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj - Indeks najpomembnejših delnic na Ljubljanski borzi SBI TOP se je minul teden zvišal za 1,2 odstotka, indeks SBI 20 se je spreminjal le malenkostno. Dogajanje v Istrabenzu se odraža

tudi v vrednosti delnice, njen tečaj je v enem tednu "stromoglavil" za dobrih 31 odstotkov. Delnica Gorenja je pridobila na vrednosti 15,7 odstotka, Aerodroma Ljubljana 5,2 odstotka, Krke 2,5 odstotka, Save Kranj 1,3 odstotka ...

Delnica	Enotni tečaj (v evrih)		
	13. 3. 2008	6. 3. 2009	13. 3. 2009
Gorenje Velenje	37,43	8,20	9,49
Intereuropa Koper	35,50	8,26	7,93
Krka Novo mesto	105,29	51,44	52,75
Luka Koper	71,96	20,03	19,83
Mercator Ljubljana	319,23	148,00	144,90
Petrol Ljubljana	701,53	245,08	245,93
Telekom Slovenije	279,83	126,87	127,99
Aerodrom Ljubljana	124,59	25,06	26,37
Istrabenz Koper	94,00	19,96	13,75
Pivovarna Laško	85,92	45,70	44,95
Sava Kranj	528,55	225,98	228,98
Nova KBM	37,99	7,93	7,99
Pozavarovalnica Sava	-	10,83	10,19
Zavarovalnica Triglav	-	13,45	12,95
SBI 20	9.582,46	3.482,83	3.487,37
SBI TOP	2.117,12	825,88	835,71

LJUBLJANA

Banka za premožnejše

Skupina KD Group je borzno posredniško družbo KD BPD preoblikovala in preimenovala v KD Banko. V banki bodo strankam ponujali storitve zasebnega in osebnega bančništva ter vse storitve, ki jih je že prej tržila borzno posredniška družba. Na trg zasebnega bančništva vstopajo za blagovno znamko KD Privilege, pri tem pa bodo "nagovarjali" predvsem stranke, ki imajo na računu vsaj sto tisoč evrov. C. Z.

STANOVNIŠKI KREDIT

anuiteta
nеспremenljiva
celotno dobo
odplačevanja

PROBANKA
Anuitetno stanovanjski kredit

LJUBLJANA

Avto-prevozniki zahtevajo ukrepe

Na Sekciji za prevoz blaga v cestnem prometu Združenja za promet pri GZS pričakujejo, da bo Vlada RS v čim krajšem času na podlagi konkretno izraženih ukrepov in postavljene ultimata na kriznem sestanku avto-prevoznikov v Celju resno pristopila k reševanju krize v slovenskem avto-prevoznikstvu. Predlagajo pet ukrepov: sprejetje strategije za spodbujanje nakupa varčnejših in ekoloških tovornih vozil in avto-busov ter izplačilo že objavljenih subvencij; uvedbo komercialnega goriva za prevoznike blaga in potnikov; ureditev plačilne nediscipline; nadzor nad neujalno konkurenco v prevoznikstvu; čim prejšnjo uvedbo sistema za plačevanje uporabe avtocestne infrastrukture brez ustavljanja za tovorna vozila in avtobuse. S. Z.

ŠKOFJA LOKA

V LTH brez elektrike in plač

Kriza v Loških tovarnah hladilnikov - LTH se nadaljuje. Elektro Gorenjska je tej povsem nelikvidni družbi v sredo zaradi dolga v višini devetdeset tisoč evrov za en dan izklopil električno energijo, zaposleni pa tudi do vključno včeraj še niso dobili objavljenih šeststo evrov akontacije januarske plače. Kako hudo je zaradi pomanjkanja materialov motena proizvodnja, kaže podatek, da so v prvih dveh mesecih letos naredili le za 1,4 milijona evrov izdelkov, kar je sicer proizvodnja, ki bi jo morali narediti v enem mesecu. Sicer pa naj bi ta teden na ministrstvo za gospodarstvo oddali program in zaprosili za državno pomoč. Kot smo že poročali, pripravljajo dokapitalizacijo, za rešitev nelikvidnosti pa naj bi prodali tudi del nepremičnin, ki bi jih nato vzeli v najem. S. Z.

Bolje naj bi ščitili kmetijska zemljišča

CVETO ZAPLOTNIK

Ljubljana - Minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Milan Pogačnik in predstavniki Združenja občin Slovenije s predsednikom Robertom Smrdeljem na čelu so se prejšnji teden dogovorili za učinkovitejše reševanje nekaterih odprtih vprašanj. Minister je ugotavljal, da je država doslej slabo skrbela za (najboljša) kmetijska zemljišča, zato bo ministrstvo še toliko bolj pozorno na to, kako bodo občine pripravile prostorske načrte. Ministrstvo namreč pri pravi teh načrtov najprej daje smernice in nato še soglasje za del, ki zadeva kmetijska zemljišča. Doslej je za to od občin prejelo 60 vlog, še približno 150 jih pričakuje. Ker bo delo težko opravilo do konca leta, ko je rok za spre-

jetje načrtov, so se strinjali, da bi ga morali podaljšati v prihodnje leto. V združenju občin so tudi predlagali ministru, da bi kmetijska in stavbna zemljišča ter del gozdov, ki so pomembna za razvoj občine, prenesli s sklada na občine. Dogovorili so se, da bodo o tem razpravljali pri spremembah zakonov o skladu ter o kmetijskih zemljiščih. Kar zadeva izkoriščanje evropskega denarja, je minister napovedal, da pripravljajo spremembe programa razvoja podeželja, s katerimi bodo povečali delež sofinanciranja nekaterih investicij. Že zdaj je v okviru programa nekaj razpisov, na katerih se za denar lahko potegujejo tudi občine. To so razpisi za komasacije, za ohranjanje in izboljševanje dediščine podeželja ter za obnovo in razvoj vasi.

Ustanovili gorenjsko zvezo

Čebelarska zveza Zgornje Gorenjske se je z vključitvijo še štirih čebelarskih društev preoblikovala v Čebelarsko zvezo Gorenjske, ki združuje devetnajst društev.

CVETO ZAPLOTNIK

Breznica - Na petkovem občnem zboru Čebelarske zveze Zgornje Gorenjske so se zvezi, ki je že doslej združevala petnajst čebelarskih društev, priključila še štiri - Besnica, Britof-Predoslje, Goriče in Naklo, ki so bila doslej vključena v Medobčinsko zvezo čebelarskih društev Kranj. Čebelarska zveza Zgornje Gorenjske je z vključitvijo novih društev spremenila pravila in se preimenovala v Čebelarsko zvezo Gorenjske s sedežem v Škofji Loki. Delegati društev so za prvega predsednika zveze izvolili Marijana Novaka (ČD Škofja Loka) in za podpredsednika Janka S.

Marijan Novak, prvi predsednik Čebelarske zveze Gorenjske

Drago Kotnik, "naj čebelar" Čebelarske zveze Zgornje Gorenjske

Gorenjskem, pripraviti čebelarski dan s predstavitvijo čebelarstva, čebeljih pridelkov in čebelarske opreme ter pridobiti partnerja za odkup presežkov medu. Sodelovali bodo pri začetnih delih za gradnjo čebelarskega doma v Lesah, organizirali predavanja za čebelarje in potrošnike medu, srečanje gorenjskih čebelarjev in že tradicionalno srečanje na Zelenici, izdali vsaj dve številki Kranjske čebele, predlagali spremembo pravilnika o gradnji pomožnih objektov, med katere sodijo tudi čebelnjaki ...

Boštjan Noč, ki je vodil Čebelarsko zvezo Zgornje Gorenjske vse od ustanovitve leta 2002, je povedal, da je bila lani na čebelarskih

predavanjih boljša udeležba kot predlani, da se v društva vključuje vse več mladih in da so tudi čebele minulo zimo bolje prezimile kot leto prej. Za plemenilno postajo na Zelenici niso dobili vzrejnega dovoljenja, zato je tudi niso oddali v najem, kot so sklenili lani. Veliko so pričakovali od projekta čezmejnega sodelovanja Čebelna matica - skupna osnova čebelarjenja, ki pa ga avstrijska stran doslej ni podprla. Cena medu je lani porasla približno za petino, k temu pa je po Nočevem mnenju poleg slabše letine prispevala tudi velika promocija medu in izdelkov iz medu. Nadaljevali so s pripravami na gradnjo čebelarskega

izobraževalno kulturnega središča v Lesah. Kot je ob tem dejal radovljiški župan Janko S. Stušek, je občina, ki vodi investicijo, doslej pridobila zemljišče, načrte in gradbeno dovoljenje in v to vložila 217 tisoč evrov. Objekt, v katerem bodo polnilnica medu, satnišnica, razstavni prostor, trgovina s čebelarsko opremo, medom in izdelki iz medu ter prostor za izobraževanje, bo stal 1,2 milijona evrov, z gradnjo pa bodo začeli le, če bodo od države in Evropske unije pridobili vsaj 70 odstotkov denarja. Čebelarska zveza je podprla gradnjo doma in pooblastila upravni odbor za podpis dogovora o sodelovanju pri gradnji.

ŽIRI

Kmečke žene bodo zborovale

Članice Društva kmečkih žena Žiri se bodo v petek ob 19. uri zbrale v gasilskem domu na Dobračevi na občnem zboru, na katerem bodo obravnavale poročila o lanskem delu in letošnji program izobraževanja. Zbor jim bodo popestrili pevka skupina Nasme, harmonikarica Zala Naglič ter Lucija in Stana Kosmač, ki bosta zaigrali skeč C. Z.

BLED

O cepljenju in podlagah sadnega drevja

Kmetijsko gozdarska zadruga Gozd Bled vabi v petek ob 10. uri v zadržno predavalnico na predavanje (s praktičnim prikazom) o cepljenju in podlagah sadnega drevja. Predaval bo Anže Legat. C. Z.

Na občnem zboru so za "naj čebelarja" Zgornje Gorenjske razglasili Draga Kotnika (ČD Bohinj), čebelarja s 74 panji in zelo dejavnega v čebelarški organizaciji, za "naj župana", ki podpira čebelarstvo, pa radovljiškega župana Janka S. Stuška.

Stuška (ČD Radovljica). Novi predsednik je ob predstavitvi letošnjega programa dela dejal, da bodo poskušali urediti položaj plemenilne postaje na Zelenici, se dogovoriti za eno ocenjevanje medu na

Izredni odstrel sivih vran

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je izdalo odločbo, s katero upravljavcem lovišč omogoča odstrel sivih vran tudi v času, ko sicer lov ni dovoljen.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj - Sive vrane so se zaradi dobre prilagodljivosti in ugodnih življenjskih razmer, predvsem velike ponudbe hrane v bližini naselij in na odlagalniških odpadkih, pretirano namnožile in povzročajo občutno. V kmetijstvu so se povečale škode na poljčih, vrtninah in na balah sena, največji problem pa imajo pridelovalci zelenjave v bližini mest, kjer ni dovolj naravne hrane. Škodo povzročajo na oknih, fasadah in rastlinjakih, ljudje se pritožujejo zaradi hrupa in iztrežkov. Ogrožajo druge ptice, saj se prehranjujejo tudi z jajci in majhnimi ptiči številnih zavarovanih vrst. Znani so primeri, ko so vrane napa-

dile ljudi, v enem primeru je napadeni iskal tudi zdravniško pomoč.

V Gorenjskem lovsko upravljavskem območju povzročajo sive vrane največ škode na območjih intenzivne pridelave zelenjave, še zlasti na Kriškem polju.

Za škodo na lovni površini so odgovorni upravljavci lovišč, za škodo na ostalih površinah pa ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Kot je povedal Srečko Žerjav, direktor strokovne službe Lovske zveze Slovenije, so lovske družine lani odstrelile skupno 4.380

sivih vran, dvanaest družin je dobilo skupno šestnajst zahtev za povračilo škode po vranah, oškodovanim pa so izplačali za več kot tri tisoč evrov odškodnine. Škoda je tudi na nelovnih površinah, po podatkih ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano jo je bilo predlani za 8.000 evrov, lani pa že skoraj trikrat več - 22.800 evrov. Škoda je zanesljivo še večja, kot kažejo podatki, saj jo vsi ne prijavljajo.

Lovna doba za sivo vrano je od 10. avgusta do 28. februarja, ministrstvo pa je na podlagi številnih pozivov po podaljšanju lovne dobe izdalo odločbo, s katero upravljavcem lovišč omogoča, da posežejo v populacijo sivih vran tudi v obdobju od 1.

marca do 9. avgusta. Lovci morajo pri lovu na vrane spoštovati načela lovske etike, izrecno jim je prepovedano streljati v gnezda. Sicer pa gnezdi le še manjši del vran, ostale se združujejo v jate, ki štejejo tudi do petsto "članov".

Na kmetijskem ministru se zavedajo, da samo z odstrelom ne bo možno uravnati številčnosti sivih vran, zato so dali pobudo Zavodu za gozdove Slovenije za izdelavo projekta, v katerem bi dali poudarek reševanju problemov v mestnem okolju. Zavod bo pri tem k sodelovanju povabil lovsko zvezo, društvo za opazovanje in proučevanje ptič so-kolarsko zvezo in druge organizacije.

KRANJSKI VRTCI VABIMO STARŠE PREDŠOLSКИH OTROK K VPISU OTROK ZA ŠOLSKO LETO 2009/2010

Vpis otrok bo potekal od 23. marca 2009
do 8. aprila 2009

na UPRAVI KRANJSKI VRTCEV - v strokovni službi
VSAK DAN od 9.00 do 14. ure
ob SREDAH do 16.30 in ob PETKIH do 12. ure

Informacije na telefonskih številkah
04/20 19 210 in 20 19 212;

Vlogo za vpis, pogodbo o plačilu in kriterije za sprejem
lahko dobite na upravi Kranjskih vrtcev in na spletni strani
z naslovom: <http://v-vrtci.kr.edus.si>.

Za novo šolsko leto, to je od 1. septembra 2009, RAZPISUJEMO NASLEDNJE PROGRAME:

DNEVNI PROGRAM

za otroke od dopolnjenega 11. meseca starosti
do vstopa v šolo, ki traja 6-9 ur

CICIBANOVE URICE

za otroke od 4-6 leta 1x tedensko v populanskem času

Ob vpisu dobite PUBLIKACIJO, v kateri se vam podrobneje
predstavljamo!

V torek, 17. marca, ob 9.30 in 16.30 organiziramo DAN ODPRTIH VRAT,

kjer si boste lahko ogledali vrtec,
kamor nameravate vpisati svojega otroka.

PRIDITE, POGLEJTE, POVPRŠAJTE

Utrujeni spomladi

Če upoštevamo ljudski koledar, smo pred dnevi z gregorjevimi že stopili v pomladni čas. No, uradno se bo to zgodilo v petek ob 12.44. To je vsekakor dober razlog za veselje, ampak ... Sodišči tudi vi med tiste, ki že ob sami besedi pomlad začutite spomladansko utrujenost? Zakaj je ne bi prelicili z nekaterimi spomladanskimi zelišči.

PAVLA KLINER

Preležali bi celo popoldne

Pomlad je čas, ko vse brsti, cveti in poganja. Tudi človeku da novih moči in novega zaleta. Žal ob koncu zime oziroma ob nastopu spomladanskega vremena veliko ljudi čuti utrujenost, izčrpanost, zaspanost, brezvoljnost, čemur kratko in jedrnat pravimo spomladanska utrujenost. Sonce pridobiva na moči, višje temperature pa posledično vplivajo na delovanje našega organizma. Dvig temperatur povzroči, da se telo začne ohlajati, žile se razširijo, pretok krvi v organe se poveča, presnova organizma se pospeši in s tem telo porablja več energije, zato zapade v stanje utrujenosti. Spomladanska utrujenost, ki se kaže predvsem kot zaspanost v popoldanskem času, se pojavi tudi zaradi pomanjkanja vitaminov, zlasti vitamina C. Njene žrtve so najpogosteje ljudje s slabim imunskim sistemom in prav takšno fizično kondicijo. So pa tudi ljudje, ki pomladne utrujenosti sploh ne zaznajo.

Čaji iz spomladanskih rastlin

Proti spomladanski utrujenosti je najbolje uživati čaje ali solate iz nekaterih spomladanskih zelišč, denimo

črnega bezga (*Sambucus nigra*), koprive (*Urtica dioica*) ali regrata (*Taraxacum officinale*). Spomladi začno brsteti tudi vršički iglavcev, ki so nam lahko v veliko pomoč pri laišanju pomladnih težav. Redno pijmo čaj iz smrekovih, jelkovih ali borovih vršičkov, ki ga pripravimo kot poparek: dve žlički vršičkov poparimo z vrelo vodo in pustimo stati deset minut. Popijemo skodelico z medom oslajenega čaja po kosilu, lahko pa tudi že zjutraj.

Čajne mešanice proti utrujenosti

Telo in duha poskušajmo zbistriti s poparkom iz koprive in poprove mete (*Mentha piperita*). Žličko zeli prelijemo s skodelico vrele vode in pustimo stati deset minut.

Rožmarin poživlja in preganja zaspanost.

Pomladanska zelišča zoper pomladansko utrujenost

Skodelico čaja lahko spijemo že zjutraj, skodelico pa po kosilu. Izkazuje se tudi rožmarinov poparek (*Rosmarinus officinalis*): z litrom vrele vode poparimo štiri žlice zelišča in pijemo do tri skodelice čaja na dan. Pozitivne učinke bomo dosegli tudi z lipovim (*Tilia cordata*) ali kamiličnim (*Chamomilla recutita*) poparkom. Popijemo po dve skodelici kakšnega od teh poparkov na dan. Utrujenost, zaspanost in izčrpanost bomo pregnali že z mešanico iz regratovih listov in korenine, rožmarinovih listov in rabarbarine korenike (*Rheum palmatum*). Zelišča dobro zmešamo, vzamemo čajno žličko mešanice, jo prelijemo s skodelico vrele vode, pustimo stati deset minut in precedimo. Pijemo eno skodelico čaja na dan, pol ure po kosilu.

Tržiška policija trenira strogost

Da je policija pomemben organ za zagotavljanje reda v državi, mi je jasno in nesporno; da pa policija z zlorabo prava lahko postane dobesedno oderuh nižjih in deprivilegiranih slojev prebivalstva, ker so "težke ribe" pač težko dostopne, potrebno pa je ustvarjati privid policijske uspešnosti, pa se težko sprizamim. Naj to moje trditve ilustriram z naslednjim primerom:

Sem mati samohranilka z dvema otrokoma: 20-letna hči, izločena za frizerko, je brez zaposlitve in prijavljena na zavodu; sin obiskuje še srednjo šolo. Da predvsem mladim ljudem trenutna gospodarska situacija ni naklonjena, je dejstvo. Zato očitno tudi moja hčer pestijo težave brezperspektivnosti in finančne osamosvojitve. To je očitno vplivalo nanjo (kot sicer na popolnoma neproblematično osebo, ki še nikoli ni bila policijsko ali sodno obravnavana), da je v družbi svojih vrstnikov popila preveč alkohola, ki ga ni vajena. Dne 18. februarja 2009 nekaj po polnoči je prišla v takem stanju domov, skupaj z vrstniki. Bili so tako glasni, da so me prebudili, zbudili pa so očitno tudi enega od sosedov v našem stanovanjskem bloku, ki je zaradi kršenja nočnega miru takoj poklical policijo. Pred prihodom dveh policistov PP Tržič sem hčérine prijateljice nagnala iz stanovanja, hčeri pa fizično preprečila, da bi odšla z njimi, najbrž v kakšen še odprt lokal. V tem času sta v moje stanovanje vstopila policista, ki jima je hči rekla, da se "z njima nima kaj pogovarjati, naj se pobereta, nehata težit in spizdita" (citiram po policijskem plačilnem nalogu), nato pa se je pomirila in

odšla spat. Policista sta mi povedala, da bosta hčeri poslala plačilni nalog in na moje vprašanje, kakšna bo kazna za kršitev nočnega reda, odgovorila, da okoli 100 evrov.

Naslednje jutro je hči prišla k sebi, se zjokala in se opravičila, čeprav se dogodka praktično ni spominjala. Največje presenečenje pa me je čakalo čez nekaj dni, ko je hči od PP Tržič sprejela plačilni nalog za 1226,29 evra. Da, prav ste prebrali, ni pomote - krepko več kot 1000 evrov!!! Pa saj take kazni ne dobijo veliki nasilneži in pretepači, ne hudi prekrškarji na cestah, ki ogrožajo življenja ljudi. Celotno kaznivo dejanje zna sodišče izreči opomine ali pogojne obsodbe, če dejanje ni imelo hujših posledic. Tržiška policija pa očitno na siromakih trenira strogost in skrbi za red v naši občini. Celotno pravniško so se tako potrudili, da so hudi "zločin" moje hčere razdelili na tri člene Zakona o varstvu javnega reda in miru in celo pedantno uporabili decimalke: najprej so izrekli kazni 83,46 evra zaradi kaljenja nočnega reda. V redu, to se je tudi dejansko zgodilo in kazni je upravičeno. Ampak tej kazni so šele vsaj za mojo hčer in posledično zame in mojega sina, sledili drakonski kaznovani zneski: najprej 625,94 evra, ki so jih utemeljili s 4. odstavkom 6. člena ZJRM-1. To določilo govori o drznem in nasilnem vedenju, vendar s pogojem, da takšno vedenje pri napadeni osebi (storej v tem primeru pri meni) povzroči občutek ponižanosti, ogroženosti, prizadetosti ali strahu. Za božjo voljo, takih občutkov pri meni ni bilo, enostavno so mi jih pripisali policisti, ki jih niti nisem poklicala, saj svoje probleme zaenkrat znam rešavati sama. Če bi se počutila ogroženo, bi jih poklicala. Tako so popolnoma

zlorabili pravo in me celo v plačilnem nalogu navedli kot pričjo proti lastni hčeri. Da nisem dolžna pričati proti svojemu otroku, ve najbrž vsak policijski pripravnik.

Nadalje so pripisali že 417,29 evra kazni, ker se je hči nedostojno vedla do uradnih oseb pri uradnem poslovanju. Če se ni hotela z njima pogovarjati (o čem bi se pa v njenem stanju sploh pogovarjala?), ni še nič kaznivega. Celotno hudič zločincem se ni zbrala "pogovarjati" in zagovarjati v predkazenskem in kazenskem postopku. Naj "nehata težit in spizdita" pa ki ogrožajo življenja ljudi, kot oblika normalnega komuniciranja uporablja mladina. Ne strinjam se sicer s takimi izrazi, sprajujem pa se, ali so res vredni ene povprečne delavke plače ali pokojnine??!

In kaj mi je sicer na koncu preostalo drugega kot to, da sem zbrala prihranke in v imenu hčere plačala v roku 8 dni polovični znesek kazni, ki je znašal "samo" zame ubija-jočih 363,34 evra. Vprašali me hste, zakaj nisem vložila ugovora? Zato, ker bi bil ne-účinkovit. Komandir PP Tržič bi mi odgovoril s klasično policijsko flaskulo, da so njegovi policisti ukrepali v skladu z zakonom.

Kljub vsemu pa v d. generalnega direktorja policije Janku Goršku predlagam, da v skladu z izrekom rimskih pravnikov "Aequum et bonum est lex legum" ali "Pravično in dobro je najvišji zakon", pooblasti pravnega strokovnjaka, ki bo preveril zakonitost in pravičnost omenjenega policijskega postopka.

TRŽIČANKA
(NASLOV V UREDNIŠTVU)

GG VIRTUALNI ČASOPIS

Sv. Juda Tadej

87

V RAKOVH KLEŠČAH

Zdrav človek ima tisoč različnih želja, holan eno samo: ozdraveti. Kdo je to misel prvi izrekel, ne vem, vsekakor drži.

Torek, 24. februar

Drži. Postenje mi boleznino uničilo. Vendar, vse je za nekaj dobro, kajne? V mojem primeru je bilo dobro to, da se je od konca moje prve kemoterapije čas toliko odmaknil, da je prišlo zdravljenje s kemikalijami v poštev tudi tokrat. V nasprotnem primeru bi namreč dobila biološka zdravila, ta pa rakavih celic ne uničijo, pač pa bolezen le zdržujejo na ravni zatečene.

ga stanja. Tako mi je bilo vsaj razloženo. Se pravi, sreča v nesreči je, da spet ležim pod "vislicami" na oddelku 200 na Goliniku in v žilo mi teče pogojno rečeno zdravilo.

Ko mi je zdravnik razložil, da mi po postenju bolezen (žal) ni izginila, še zavrla mi je ni, in da mi tudi tokrat sveto je kemoterapevtsko zdravljenje, sem bila v veliki dilemi. Namreč. Ne glede na učinke prvega postenja, tega načina alternativnega reševanja bolnega telesnega stanja nikaikor nisem črtala s svojega programa spopada z boleznijo ali, bolje rečeno, z življenjsko preizkušnjo. Moja dilema je bila le, kaj najprej? Post ali

kemoterapija? Potem pa bo, kar pač bo, oziroma kar mi bo Gospod zgoraj namenil.

Tako rekoč noč in dan sem razmišljala o tem, kako najprej. Odločitve, za katero bi trdno stala, v katero bi trdno verjela (in to se mi zdi pri vsaj kolobociji izjemnega, da ne rečem odločilnega pomena), pa od nikoder. V tem stanju negotovosti mi je prišla spet na pomoč Usoda in me odpeljala v nunsko cerkev, ki stoji v neposredni bližini mojega doma.

Prvič sem v tem božjem hramu opazila podobo sv. Judo Tadeja, celo več, prvič sem opazila, da ta svetnik sploh obstaja, in ko sem pre-

brala še razlago pod njegovo podobo o tem, s čim se na cnem svetu ukvarja, pomeni, kdo in s katerim namenom se k njemu zateka, sem dobesedno omenela. Verjeli ali ne, sv. Juda Tadej je tisti dobrotnik, ki pomaga neodločnim ljudem v primeru težkih in nujnih, se pravi, takojšnjih odločitev.

Recite, kar hočete, verjemite ali ne, ampak resnica je neoporna in nepreklicna. Vsa, kar se mene, mojega videnja in mojega čutenja tiče, vse drugo pa mi je deveta briga ali resnica: ko sem stopila na ulico, sem bila čisto pomirjena. Dileme ni bilo več. Zdaj je bilo zame kristalno jasno,

da je moja prva pot kemoterapija. In tako ležim tu, pod vislicami in, spet verjeli ali ne, uživam. Se razume, ne zato, ker sem že osem ur priklenjena na to vražjo posteljo in ne morem normalno niti na stranišče, pač pa zato, ker upam, da mi bo terapija tudi tokrat pomagala.

Ja. Prav ste prebrali, upam. Nič več nisem namreč tako ohola in ošabna, da bi bila stoođstotno prepričana, da bom po kemoterapiji zdrava kot dren. In to je tisto, kar sem spoznala, kar sem dragoceno odnesla od tega, da se mi je holecen ponovila.

(Se nadaljuje.)

MARIJETA SMOLNIKAR

Pomoč sladkornim bolnikom

Diabetični center v Kranju praznuje tretjo obletnico delovanja. Pod eno streho so združeni stroka, bolniki in društvo diabetikov.

SUZANA P. KOVAČIČ

Kranj - V okviru praznovanja tretje obletnice delovanja Diabetičnega centra je Društvo diabetikov Kranj v sodelovanju z Diabetološko ambulanto in podjetjem VPD Bled pripravilo Dan odprtih vrat. V prostorih Diabetičnega centra v prizidku kranjskega Zdravstvenega doma so v sredo dopoldne pripravili vrsto zanimivih dogodkov: delavnico na temo Kako biti srečen, predstavili so knjižico Šopek planinskih poti za diabetike avtorice dr. Karmen Janša in revijo o diabetesu Dita, brezplačno so merili krvni sladkor, predstavili so Ambulanto za osteoporozo in preventivno medicino Diamed iz Ljubljane. Imeli so tudi degustacijo prehranskih izdelkov, saj je ravno zdrava prehrana osnova zdravljenja diabetesa.

"Kranjski Diabetični center je edini v Sloveniji, v katerem se srečajo stroka, bolniki in društvo," je povedala Jolanda Polanec, predsednica Društva diabetikov Kranj, ter nadaljevala: "Naloga našega društva je, da ozaveščamo in izobražujemo javnost o sladkorni bolezni in širimo pozitivna sporočila o možnostih za preprečevanje naraščanja števila bolnikov s sladkorno boleznijo. Trenutno imamo v društvu 880 članov iz občin Kranj, Šenčur, Cerklje, Preddvor, Jezersko in Naklo, želeli bi si jih še več. Na območju teh občin je registriranih bolnikov od pet do šest tisoč." Društvo za svoje člane organizira strokovna izobraževanja, šolo zdravega hujšanja, delavnico nordijske hoje, pohode, kolesarjenja, programe zdravstvene vzgoje ... "Med novostmi v letošnjem letu je SOS telefon, ki deluje

vsak torek od 16. do 17.30 na številki 031/485 470. Linija je odprta za vse, ki imajo kakršnakoli vprašanja v zvezi z diabetesom. Na vprašanja odgo-

varja dr. Marjan Kristanc, vodja Diabetološke ambulante in član izvršnega odbora našega društva," je še povedala Polančeva.

ŠENTVID PRI LUKOVICI

Gregorjevo na Domačiji Rus

Prenovljena Domačija Rus v Šentvidu pri Lukovici, znana furmanska gostilna, je od lanske jeseni vse bolj priljubljena tudi zaradi številnih razstav in kulturnih dogodkov, ki jih pripravljajo v sodelovanju z domačini. "Uredili smo poročno dvorano, galerijo za likovne razstave in muzejski del, kjer si trudimo predstaviti način življenja na Lukovškem v času rokovnjačev. Vsak mesec pripravimo tudi kakšno večjo razstavo in tokratna nosi naslov Gregorjevo," je povedala vodja domačije Tanja Šubelj. Tokrat so razstavili likovna dela članic Univerze za tretje življenjsko obdobje Lipa iz Dornžal, fotografije ptic Darinke Mladenović in klekljana ročna dela 83-letne domačinke Marice Gorgič. Je pa Šubljeva na tokratni razstavi napovedala zanimivo aprilsko dogajanje, ki bo v znamenju rokovnjačev, 4. aprila namreč pripravljajo pravo rokovnjaško poroko. J. P.

Super priložnost: Il Divo!

Zdaj je pravi trenutek, da se odločite za letno naročnino na Gorenjski glas. Lahko namreč prejmete vstopnico za koncert skupine Il Divo! Vse, kar morate storiti, je, da jutri, v sredo, takoj po 12. uri pokličete na Gorenjski glas na tel. št.: 04/201 42 41 in poveste, da želite postati naš novi naročnik. Prvima dvema bomo podarili vstopnici za koncert! Koncert bo v petek, 27. marca, ob 20. uri v Hali Tivoli. D. K.

Zimojada

Sodelovali ste in zato se boste na Starem vrhu v soboto, 21. marca, s celo družino smučali naši naročniki: Rado Žitnik, Škofja Loka; Franc Pogačnik, Zgornja Besnica; Cilka Dežman, Zgornje Gorje. Nagradencem čestitamo, želimo ugodno smuko in obilo zabave! Karte boste prevzeli na smučišču na dan dogodka. O vseh podrobnostih boste obveščeni po e-pošti. D. K.

HALO - HALO GORENJSKI GLAS
telefon: 04 201 42 00

Naročilo za objavo sprejemamo po telefenu 04/201-42-00; faksu 04/201-42-13 ali osebno na Blewenski cesti 4, v Kranju ot. 30 petki - do ponedeljka in četrta do 13.00 uri! Cena oglaševanja in prodaje v rubriki letno ugodna.

JANEZ ROZMAN S.P. - ROZMAN BUS, LANCOVO 91, 4240
RADOVLJICA, TEL.: 04/53 15 249. Izletji: MADŽARSKE TOPLICE: 19. 3. - 22. 3., 16.4 - 19.4.; 25. 4. - 28. 4.; 29. 4. - 2. 5.; 29. 6. - 4. 7.; KOPALNI IZLET BERNARDIN: 6. 4.; MEDŽIGORJE: 8. 5. - 10. 5.; TRST: 2. 4.; PELJEŠAC: 10. 6. - 17. 6.; BERNARDIN: 29. 3. - 1. 4.; COLI OTOK: 18. 5.

KULTURNO DRUŠTVO LOŠKI ODER, SPODNJI TRG 14, ŠKOFJA LOKA
19. 3. ob 20. uri Ivan Tavčar-Ludvik Kaluža: COPRNIŠKA KRVAVA RIHTA V LOKI, režija: Matija Milčinski; PREMIERA, 22. IZVEN; 21. 3. ob 10. uri MIZICA, POGRNI SE, lutkovno igrana predstava, gostuje DG Kolenc; SOBOTNA MATINEJA, 22. IZVEN; 21. 3. ob 20. uri Ivan Tavčar-Ludvik Kaluža: COPRNIŠKA KRVAVA RIHTA V LOKI, režija: Matija Milčinski, za IZVEN.

OBVESTILA O DOGODKIH OBJAVLJAMO V RUBRIKI GLASOV KAŽIPOT BREZPLAČNO SAMO ENKRAT.

PRIREDITVE

Dan odprtih vrat v Kasarni

Jesenice - Glasbena šola Jesenice in Gornjesavski muzej Jesenice vabita 20. marca na Dan odprtih vrat v Kasarni. Ob 9.30 bo glasbena pravljica za predšolske otroke (Glasbena šola Jesenice), ob 10.30 ogled igrano-dokumentarnega filma o Angeli Boškin, od 14.00 do 15.30 odprta vrata na matični šoli in dislociranih oddelkih v Žirovnici in Kranjski Gori, ob 16. uri bo pogovor z dr. Bredo Oblak, roj. Bidovec, ob 17.30 pa koncert dijakov in študentov glasbe.

Triglavska tržnica

Bled - Marčevska Triglavska tržnica bo v soboto, 21. marca, med 10. in 12. uro pred info središčem Triglavsko roža na Bledu. Med 10. in 11. uro vabijo k spoznavanju, občudovanju in spoštovanju lepega in zanimivega v okviru programa SOS, med 11. in 12. uro pa k obisku družinskega programa Brihta - na ogled lutkovne predstave Detektivka Lisička Tička v izvedbi Lucije Grm.

Predstavitve knjige Škofjeloški pasijon 2009

Škofja Loka - Muzejsko društvo Škofja Loka vas v sodelovanju s Pasijonsko pisarno vabi na Blaznikov večer, predstavitve knjige Škofjeloški pasijon 2009, ki bo v četrtek, 19. marca, ob 19. uri v Miheličevi galeriji v Kašči na Spodnjem trgu v Škofji Loki. Knjigo bo skupaj z nekaterimi avtorji predstavil urednik Alojzij Pavel Florjančič.

Za otroke v knjižnicah

Jesenice - V jeseniški knjižnici bo v sredo, 18. marca, ustvarjalna delavnica Glineni lončki od 16. do 17.30, v četrtek, 19. marca, bo ura pravljic ob 17. uri.

Slovenski javornik - V knjižnici bodo danes, v torek, 17. marca, od 16. do 16.45 potekale ustvarjalne delavnice.

Svet
VRTCA ŠKOFJA LOKA
Podlubnik 1 d, 4220 ŠKOFJA LOKA

razpisuje delovno mesto RAVNATELJA/RAVNATELJICE

Kandidati/kandidatke morajo za imenovanje na funkcijo ravnatelja/ravnateljice izpolnjevati splošne zakonske pogoje in posebne pogoje, skladno z Zakonom o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja - ZOFVI (Ur. l. RS, št. 16/07-UPB5 in 38/08).

Kandidati/kandidatke morajo imeti pedagoške, vodstvene, organizacijske in druge sposobnosti za uspešno vodenje vrtca.

Izbrani/izbrana kandidat/kandidatka bo imenovan/imenovana za dobo 5 let.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev (potrdila o izobrazbi, potrdilo o nekaznovanosti zaradi naklepne kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, na nepogojno kazen zaporja v trajanju več kot šest mesecev in potrdilo o nekaznovanosti zaradi kaznivega dejanja zoper spolno nedotakljivost), z opisom dosežanih delovnih izkušenj, kratkim življenjepisom in programom oz. vizijo razvoja ter čela vrtca za mandatno obdobje, pošljite v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: Svet Vrtca Škofja Loka, Podlubnik 1 d, 4220 Škofja Loka, s pripisom "Prijava na razpis za ravnatelja".

Vloga bo štela za pravočasno, če bo zadnji dan roka s priporočeno pošljiko oddana na pošto.

Kandidati/kandidatke bodo prejeli pisno obvestilo o imenovanju v zakonitem roku.

GRAJSKI PARK
HRENOVCA

DAN ODPRTIH VRAT dne 20.3.2009

Vljudno vabljeni na ogled vzorčnega stanovanja v naselju Grajski park.

Za več informacij pokličite na 031 638 077 ali 03 42 68 324 ali pišite na nepravilnosti@gradis.si

Ob tej priložnosti nudimo 5% popust.

